

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Kantaväestön suhtautuminen tur- vapaikanhakijoihin- Case Hopea- niemi, Vihti

Sini, Raita

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Kantaväestön suhtautuminen
turvapaikanhakijoihin- Case Hopeaniemi,
Vihti**

Sini Raita
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Helmikuu 2019

Sini, Raita

Kantaväestön suhtautuminen turvapaikanhakijoihin- Case Hopeaniemi, Vihti

Vuosi	2019	Sivumäärä	49
-------	------	-----------	----

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, aiheuttiko turvapaikanhakijoille avattu Hopeaniemen vastaanottokeskus pelkoja paikalliselle kantaväestölle. Selvitettäviä asioita oli myös paikallisten asukkaiden yleinen suhtautuminen turvapaikanhakijoihin ja vastaanottokeskukseen sekä toiveet näiden suhteen. Työn toimeksiantajana toimi Antura-hanke. Antura-hankkeessa julkaistiin Monta kulttuuria, yksi kotikunta - käsikirja.

Viitekehyksenä työssä on sisäisen turvallisuuden strategia vuodelta 2017. Työssä on käytetty myös muita sisäiseen turvallisuuteen sekä turvapaikanhakuun liittyviä tutkimuksia ja julkaisuja.

Työssä käydään läpi ensin yleisellä tasolla turvapaikanhakuun, vastaanottokeskuksiin ja turvapaikanhakijoihin liittyviä asioita. Yleisen osan jälkeen tarkastellaan tilannetta Vihtin vastaanottokeskuksen osalta.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus ja sen tiedonhankintamenetelmänä on käytetty teema-haastattelua. Haastatteluissa esiin tulleisiin asioihin etsittiin ratkaisuja järjestämällä aivoriihiä. Aivoriiheen osallistujat olivat suurimmaksi osaksi opinnäytetyössä haastateltuja vihtiläisiä.

Haastatteluiden mukaan vastaanottokeskuksen sijoittaminen Vihtiin aiheutti pelkoja sekä muita huolenaiheita vihtiläiselle kantaväestölle. Pelkoja ja huolia ei aiheutunut vain turvapaikanhakijoista. Haastatteluiden mukaan myös paikallisen kantaväestön suhtautuminen vastaanottokeskukseen ja turvapaikanhakijoihin aiheutti huolestuneisuutta paikallisissa asukkaissa.

Kehittämisehdotuksena opinnäytetyössä on tiedottamisen parantaminen, yhteisöllisyyden kehittäminen, kotouttamiseen sisälletty Suomen tapakulttuureihin ja lakeihin tutustuminen sekä opastus Suomen liikennesääntöihin. Kehittämisehdotuksiin on listattu Vihtin kunnalle sopivia ehdotuksia.

Nopealla ja totuudenmukaisella tiedottamisella voidaan parantaa kunnan ja asukkaiden välistä luottamusta ja ehkäistä huhupuheiden leviämistä. Yhteiset kohtaamiset turvapaikanhakijoiden ja paikallisen kantaväestön kesken auttaisivat ihmisiä tutustumaan toisiinsa ja toistensa kulttuureihin. Vastaanottokeskuksissa käytävä perehdytys Suomen lakeihin ja tapoihin auttaisi ehkäisemään rikoksia vastaanottokeskuksen ympäristössä sekä kulttuurieroista johtuvia ristiriitoja.

Asiasanat: sisäinen turvallisuus, turvapaikanhakija, vastaanottokeskus

Sini, Raita

Attitude of Native Population towards Asylum Seekers: - Case Hopeaniemi, Vihti

Year	2019	Pages	49
------	------	-------	----

The purpose of the thesis was to examine whether the opening of the reception center Hopeaniemi for asylum seekers caused fear amongst the local population. The purpose was also to study how the local population reacted to the asylum seekers and the reception center in general and their hopes on the matter. The commissioner of this thesis was the project Antura. The Project Antura published a manual called -Monta kulttuuria, yksi kotikunta.

The frame of reference in this thesis is the internal security strategy published in 2017. Other research and publications on internal security and asylum seeking have also been used. The thesis addresses the matter from the viewpoints of asylum seeking, reception centers and asylum seekers in general. After the general section, the situation regarding the reception center for asylum seekers in Vihti is covered in detail.

This thesis is a qualitative research and the used data collection method was theme interview. Solutions to the issues that came up in the interviews were sought by arranging a brainstorming session. The participants were mostly the local people of Vihti who were interviewed for the thesis.

According to the interviews, placing a reception center for asylum seekers in Vihti, caused fear and other concerns amongst the local population of Vihti. Fears and concerns were not only caused by the asylum seekers but also, the reactions and attitude of the local population towards the asylum seekers and the reception center worried some of the locals.

The proposals for development in this thesis are improving informing, enhancing the sense of community, including an introduction to Finnish laws, culture and traffic rules to the integration of asylum seekers. The proposals in this thesis are suitable to the situation of the municipality of Vihti.

With quick and truthful informing, the trust between the municipality and residents can be improved and it could prevent the spreading of rumors. Common encounters with asylum seekers and the local population could help people to get to know each other and the differences in culture. Familiarization of the Finnish laws and customs at reception centers could help prevent crimes at the surroundings of the reception center and conflicts arising from cultural differences.

Keywords: asylum seeker, internal security reception center for asylum seekers

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Vihti	6
1.2	Tilanne Vihdissä	7
1.3	Ahdistelutapaus Vihdissä	8
2	Työn viitekehys	10
2.1	Keskeiset käsitteet	13
3	Tutkimusmenetelmät	14
3.1	Teemahaastattelu	15
3.2	Aivoriihi	15
4	Tilanne Suomessa	16
4.1	Vastaanottokeskus	19
4.2	Matka vastaanottokeskukseen	21
4.3	Maasta poistaminen	24
5	Tutkimuksen toteutus	25
5.1	Haastattelut	26
5.2	Tulokset	32
5.3	Aivoriihi	32
5.4	Yhteenveto	35
6	Johtopäätökset	36
6.1	Kehittämis ehdotukset	36
6.2	Oman työn arviointi	38
	Lähteet	39
	Kuviot	43
	Liitteet	44

1 Johdanto

Vihdin Hopeaniemen vastaanottokeskus avattiin vuonna 2015. Vastaanottokeskusta vastustettiin sosiaalisessa mediassa sekä järjestämällä mielenosoituksia. Samana vuonna kolme vihtiläistä tyttöä tekivät rikosilmoituksen heitä ahdistelleista turvapaikanhakijoista. Sosiaalisessa mediassa puhuttiin koston turvapaikanhakijoita vastaan ja tapauksesta alettiin puhua raiskauksina. Vihdissä tapahtuneesta ahdistelutapauksesta kirjoitettiin paikallisuutisten lisäksi muissakin medioissa, koska ahdistelutapauksen epäiltiin olevan tyttöjen keksimä tarina.

Opinnäytetyön aiheen valinnan taustalla on halu selvittää turvapaikanhakijatilanteen vaikutuksia kantaväestöön. Koska työssä käsitellään kantaväestön turvallisuudentunnetta ja pelkoja, työn viitekehyksenä toimii sisäinen turvallisuus. Aihe rajautui koskemaan Vihdin vastaanottokeskusta Hopeaniemeä, kun turvapaikanhakijat saapuivat Vihtiin. Myös ahdistelutapausta lisäsi aiheen mielenkiintoa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, aiheuttiko Vihdin kuntaan avattu Hopeaniemen vastaanottokeskus ja sinne saapuneet turvapaikanhakijat pelkoja paikalliselle kantaväestölle. Tarkoituksena on myös selvittää, mitä toiveita paikallisväestöllä on vastaanottokeskuksen toiminnan suhteen sekä yleistä suhtautumista vastaanottokeskukseen ja turvapaikanhakijoihin. Tavoitteena on selvittää, miten pelkoja voisi pienentää ja tilanteesta mahdollisesti aiheutuvia ongelmia voisi yrittää ratkaista tai ehkäistä.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus ja siinä käytetty tiedonhankintamenetelmä on teemahaastattelu. Teemahaastatteluiden lisäksi opinnäytetyötä varten järjestetään aivoriihi. Aivoriihen tarkoituksena on tuottaa ideoita, joilla voidaan ratkaista haastatteluissa esiin nousseita ongelmia.

1.1 Vihti

Vihti koostuu kylistä, joita on 13. Asemakaavoitettuja taajamia on neljä, joista yksi on Vihdin kirkonkylä. Muita asemakaavoitettuja taajamia ovat Nummela, Ojakkala ja Otalampi. Näistä Nummela on Vihdin hallinnollinen keskus. Nummelassa asuu noin 13200 asukasta ja se on Vihdin suurin taajama. Vihdissä on asukkaita noin 29000, joista 3800 asuu Vihdin kirkonkylässä. (Vihti 2017.)

Vuonna 2013 ulkomaalaisten kansalaisten osuus väestöstä, oli alueluokituksen mukaan 3,0 %. Vihdissä 15-64 vuotiaiden osuus väestöstä vuonna 2013 oli 64,7 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus oli 14,8 %. Perheiden lukumäärä oli 8127. Työttömyysaste vuonna 2012 oli 7,3 %,

työllisten osuus 18-74 vuotiasta oli 67,7 % ja kunnassa olevien työpaikkojen määrä oli 8210. Vuonna 2013 vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä oli 69,0 %, korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä oli 30,3 %. (Tilastokeskus 2014.)

Pinta-alaa Vihdillä on 567 km² ja rantaviivaa 266 km. Rajanaapureina ovat muun muassa Espoo, Kirkkonummi ja Nurmijärvi. Vihdin kunnassa päätösvaltaa käyttää kunnanvaltuusto ja sen hallitus sekä lautakunnat. Vihdin kirkonkylää kuvaillaan idylliseksi, Vihdin vanhaksi keskukseksi. Vanha kylänraitti ja mäellä sijaitseva kirkko antaa Vihdille omaleimaisen ilmeen. Kirkonkylällä on myös kirkkojärvi, joka yhdistyy Hiidenveteen, Uudenmaan toiseksi suurimpaan järveen. Vihdin kirkonkylässä on ala- ja ylä- luokkien koulut, useita päiväkoteja sekä hyvät peruspalvelut. (Vihti 2017.)

Vihdin kunnan strategian mukaan kunnan arvot ovat vastuullisuus, asiakaslähtöisyys, oikeudenmukaisuus, avoimuus ja yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyteen kuuluvat mm. monipuolinen kulttuuritoiminta ja turvallinen elinympäristö. Kunnan visio on, että Vihti on metropolialueen moderni, luonnonläheinen ja yhteisöllinen kasvukunta. (Vihdin kunnan strategia 2014-2017.)

1.2 Tilanne Vihdissä

Vihdin kunnanvaltuusto päätti vuoden 2015 lopussa maahanmuuttajien palvelujen kehittämisestä sekä kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta. Päätöksen mukaan kunta ottaa joka kolmas vuosi vastaan vähintään 25-30 oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa tai kiintiöpakolaista. Ensimmäinen vastaanottovuosi oli 2016. Uudenmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus osoitti kunnille pyynnön, että vastaanottomääriä lisättäisiin kertaluontoisesti. Lisäyksen peruste oli vuonna 2015 alkanut turvapaikanhakijoiden määrän kasvu. Pynnön mukaisesti Vihdin kunta vastaanotti vuosina 2016-2017 n.60 kansainvälistä suojelua saavaa henkilöä. (Vihdin kunta 2016, 55.)

Vihdin kunta otti vuonna 2016 vastaan 21 kiintiöpakolaista sekä seitsemän oleskeluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Vihdin kuntaan muutti itsenäisesti 33 oleskeluluvan saanutta. Vihdissä on ollut laajaa keskustelua maahanmuuttoon liittyvistä kysymyksistä muun muassa sosiaalisessa mediassa. Kunnassa järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi keskustelu- ja tiedotustilaisuutta kuntalaisille, liittyen pakolaisten vastaanottoon. (Vihdin kunta 2016, 4. 56.)

Länsi-uusimaa (2015) kirjoitti syyskuussa 2015, että Hopeaniemeen ei tule edes hätämajoitusta turvapaikanhakijoille. Maahanmuuttovirasto oli ilmoittanut Vihdin kunnalle, että suunnitteilla ei ole minkäänlaista vastaanottotoimintaa. Vihdin kunnanhallitus oli aikaisemmin päättänyt, ettei se puolla vastaanottotoiminnan sijoittamista Hopeaniemeen. Hallitus

kuitenkin totesi, että Vihti pitää tärkeänä jatkaa mahdollisuuksien selvittämistä turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten ottamiseksi tai hätämajoittamiseksi Vihtiin.

Kuitenkin syyskuussa 2015, paikallisuutiset kirjoittivat vastaanottokeskuksen toteutuvan sitenkin. Maahanmuuttoviraston toimeksiannosta, Suomen punaisen ristin Helsingin ja Uudenmaan piiri päätti perustaa vastaanottokeskuksen Vihdin Hopeaniemeen. Maahanmuuttovirasto ilmoitti, ettei se kysy enää kuntien kantoja asiasta. Keskuksesta kerrottiin olevan tilaa 150 turvapaikanhakijalle mutta määrän ilmoitettiin jatkossa kasvavan 300: n. (Vihdin uutiset 2015.)

Hopeaniemen vastaanottokeskus suljettiin syksyllä 2016. Maahanmuuttoviraston kapasiteetti käsitellä turvapaikkahakemuksia oli kasvanut ja tämän vuoksi maahanmuuttovirasto päätti vähentää vastaanottotoiminnan kapasiteettiä. Yksi lakkautettavista kohteista oli Punaisen ristin Helsingin ja Uudenmaan piirin ylläpitämä, Hopeaniemen vastaanottokeskus. (Vihdin uutiset 2016.)

1.3 Ahdistelutapaus Vihdissä

Vihdissä sattunut ahdistelutapaus on voinut vaikuttaa paikallisten mielipiteisiin turvapaikanhakijoista. Tapausta käsiteltiin laajasti paikallisuutisten lisäksi myös valtamediassa.

Kolme vihtiläistä alaikäistä tyttöä tekivät poliisille ilmoituksen ahdistelusta. Tyttöjen mukaan kolme vastaanottokeskuksessa asuvaa miespuolista turvapaikanhakijaa ahdistelivat heitä Vihdin kirkonkylällä. Tapahtumat muuttuivat sosiaalisessa mediassa raiskauksiksi ja tekijöille vannottiin kosta. Yhden tapauksessa mukana olleen tytön äiti kertoi Vihdin uutisille, miten tapahtumat etenivät kameroiden ulottumattomissa. Hänen kertomansa mukaan tytöt olivat menneet juttelemaan ulkomaalaistaustaisille miehille ja pyysivät tupakkaa. Tämän jälkeen tytöt jatkoivat matkaansa. (Aittoniemi 2016.)

Miehet olivat lähteneet tyttöjen perään ja tarjonneet 50 euroa seksiä vastaan sekä suudelleet väkisin. Yksi miehistä alkoi oksentaa, jolloin tytöt olivat päässeet tilanteesta irti. Toinen tytöistä oli saanut äitinsä kiinni, joka paikalle tullessaan hälytti poliisin. Lähellä olleet poliisit ottivat miehet kiinni. Seuraavana aamuna tytöt olivat käyneet antamassa lausunnot poliisiase-malla. Tytön äiti kertoi Vihdin uutisten haastattelussa, saaneensa puhelinsoiton Punaisen ristin sovittelijalta. Sovittelija soitti kertoakseen, että hopeaniemessä asuvat kolme miestä haluaisivat pyytää tytöiltä tapahtunutta anteeksi. Miehet olivat toivoneet voivansa tavata tytöt. Haastattelussa tytön äiti kertoi, etteivät he missään nimessä suostuneet tapaamiseen. (Aittoniemi 2016.)

Vaikka rikostutkinta oli vielä kesken, ahdistelutapauksen tutkinnanjohtaja kertoi MTV uutisille rikosepäilyjen luultavasti kuivuvan kasaan. Tällöin asia oli kuitenkin jo syyteharkinnassa. Paikallisuutisissa kirjoitettiin tapahtumapaikan kameroista käyneen selväksi tapahtumien todellinen kulku. Tytöt olivat menneet juttelemaan turvapaikanhakijoille omaehtoisesti ja olivat keksineet tarinan ahdistelusta. Ahdistelusta syytetty turvapaikanhakijat kiistivät kuulusteluissa kaiken. Paikallisuutisten mukaan kaksi kolmesta, aiheetta syytetystä turvapaikanhakijasta, perui turvapaikkahakemuksensa ja ilmoitti poistuvansa maasta. (Aittoniemi 2016; Hannula 2016.)

MTV uutisten mukaan poliisin toiminnasta asiassa on tehty kantelu. (Aittoniemi 2016; Hannula 2016.) Poliisi, josta kantelu on tehty, antoi muun muassa Helsingin sanomille ja Vihdin uutisille haastattelun, joiden mukaan valvontakameran nauhojen perusteella ahdistelutarina oli keksitty. Kantelu kohdistui tutkinnanjohtajaan ja hänen tiedottamiseensa ahdisteluasiasta. Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen mukaan esitutkinta on toteutettu asianmukaisesti mutta kannanotot olisivat kuuluneet syyttäjälle. Esitutkinnan päätyttyä, syyteharkinnan aikana, tutkinnanjohtajan ei olisi pitänyt antaa näytön arviointiin liittyviä lausuntoja. Länsi-Uusimaan poliisilaitos on antanut huomautuksen poliisille. (Vihdin uutiset 2016.)

Kaikesta huolimatta kihlakunnansyyttäjä on nostanut syytteet kahta Vihdissä asunutta turvapaikanhakijaa vastaan. Kolmannen rikoksesta epäillyn osalta on tehty syyttämättäjäättämisspätös. Toisen vastaajan osalta rikosnimikkeinä ovat kaksi lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä ja kaksi seksuaalipalvelujen ostamisen yritystä nuorelta, toisen vastaajan osalta rikosnimikkeinä ovat kaksi lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä. Ahdistelujuttua piti käsitellä helmikuussa 2017 Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa. Vastaajia ei tavoitettu, joten istunto peruuntui. (Kormilainen 2017; Vihdin uutiset 2016.)

Tapauksen jälkeen

Ahdistelutapauksen jälkeen Vihtiin perustettiin katupartio. Vihdin partiointitoiminnassa oli listoilla 50 henkilöä. Katupartioitoimintaa järjesti Rajat Kiinni! - Vihti/ Vihdin turvapartio. Rajat kiinni! - kansanliike on ulkoparlamentaarinen liike. Ulkoparlamentarismi tarkoittaa yhteiskunnallista vaikuttamista parlamentaarisen järjestelmän ulkopuolella. Rajat kiinni! kansanliike on ilmoittanut tehtäväkseen ”saattaa Suomen rajapolitiikka tolkulliselle tolalle” (Aittoniemi 2016.)

Vihdin katupartioitoiminnan järjestäjä kertoi paikallislehden haastattelussa, katupartioinnilla yritettävän estää kostotoimenpiteitä Vihdin kirkonkylällä. Kostosta aiheutuisi katupartioitoiminnan järjestäjän mukaan sota. Partioinnilla yritetään estää ääriainesten liikkeellelähtö. Partiointitoiminnassa oli aluksi mukana 50 henkilöä ja toiminta oli aktiivista. Katupartio kiersi

viikonloppuisin Nummelassa ja Vihdin kirkonkylällä. Toiminta kuitenkin hiljeni talvikuukausina. Keväälle katupartio toimintaan toivottiin lisää väkeä. ”Keväällä kun ilmat lämpenevät ja tytöt kulkevat pienissä mekoissa, Hopeaniemen porukat lähtevät saalistamaan. Me olemme silloin valvomassa ja näytämme, että täällä on aikuisia paikalla”. (Aittoniemi 2016.) Toiminnan järjestäjä kertoi myös saaneensa väkivaltauhkauksia sen vuoksi, ettei ole riittävän rasistinen ja kriittinen mielenilmauksissaan. (Aittoniemi 2016.)

2 Työn viitekehys

Koska opinnäytetyössä tutkitaan ihmisten pelkoja, jotka vaikuttavat ihmisten turvallisuuden tunteeseen, työn viitekehysenä toimii sisäinen turvallisuus. Työssä on tarkoitus viitata sisäasiainministeriön sisäisen turvallisuuden ohjelmaan (Sisäasianministeriö 2012). Ennen opinnäytetyön valmistumista kuitenkin julkaistiin valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta (Sisäministeriö 2017), joka ajatellen opinnäytetyön aihetta, toimii ajankohtauudellaan paremmin työn viitekehysenä. Koska strategia pohjautuu sisäisen turvallisuuden selontekoon (Sisäministeriö 2016), on sekin otettu työssä huomioon. Opinnäytetyössä on käytetty myös muita julkaisuja, jotka koskevat sisäistä turvallisuutta ja ovat aiheellisuudellaan otettava työssä huomioon.

Sisäinen turvallisuus on yksi yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista. (Kuvio 1.) Nämä toiminnot ovat varautumisen suunnittelulle lähtökohta kaikilla toimintatasoilla. Yhteiskunnan toimivuuden kannalta elintärkeät toiminnot ovat kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä, välttämättömiä toimintoja. Elintärkeiden toimintojen turvaamista valvoo, sovittaa yhteen ja johtaa toimivaltainen ministeriö hallinnonalallaan sekä valtioneuvosto. Toimintaa ohjaa häiriötilanteessa toimivaltaiset ja vastuulliset viranomaiset sekä oman toimivaltansa ja omien tehtäviensä mukaisesti siihen lainsäädännössä velvoitetut turvallisuustoimijat. (Turvallisuuskomitea 2017, 11-14.)

Kuvio 1: Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot (Turvallisuuskomitea 2017)

Ylläpitämällä sisäistä turvallisuutta torjutaan ja ehkäistään Suomeen ja sen väestöön kohdistuvia onnettomuuksia, rikoksia, ympäristövahinkoja sekä muita vastaavia uhkia tai häiriöitä ja hallitaan niiden seuraukset. (Turvallisuuskomitea 2017, 19.)

Sisäministeriön julkaisun sisäisen turvallisuuden strategia (2017, 10) mukaan, selkeästi vakiintunutta tai yksiselitteistä määritelmää sisäisestä turvallisuudesta ei ole olemassa. Yhteiskunnan turvallisuus jakautui perinteisessä tarkastelussa sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen. Sisäisestä turvallisuudesta huolehti pääasiassa poliisi ja ulkoisesta puolustusvoimat. Suppeimmillaan sisäinen turvallisuus nähtiin ”yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassa pitämisellä eli yhteiskuntaa ja yksityisiä uhkaavain vaarain torjumisena valtion käsky- ja pakkovallan kautta” (Sisäministeriö 2017, 10.)

Käsitys sisäisestä turvallisuudesta on laajentunut pohjoismaisen hyvinvointi- ja oikeusvaltion sekä länsimaisen yhteiskunnan kehittyessä. Nykyään se kattaa yksilöiden ja yhteisöjen mahdollisuudet nauttia perus- ja ihmisoikeuksistaan, uhkien torjunnan lisäksi. (Sisäministeriö 2017, 10.)

Pelastus-, rajavartiolaitos-, tull-, oikeus-, poliisi- ja vankeinhoitoviranomaiset ovat sisäisen turvallisuuden ylläpidosta vastaavia viranomaisia. Myös sosiaali- terveys-, opetus-, kulttuuri-, nuoris-, liikenne-, viestintä- sekä työ- ja ympäristöviranomaisilla on sisäisen turvallisuuden alaan liittyviä tehtäviä laajan turvallisuuskäsitteen mukaan. Ihmisten hyvinvointia ja turvallisuutta edistää myös järjestöjen toiminta. Yritystoiminnan turvallisuus on myös tärkeä osa arjen turvallisuutta. (Sisäministeriö 2017, 14.)

Sisäisen turvallisuuden strategiassa (2017, 11) sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan yhteiskunnan ominaisuuksia, joiden takia väestö voi nauttia ilman häiriöistä, onnettomuuksista,

rikollisuudesta ja kansainvälisistä ja kansallisista ilmiöistä johtuvaa pelkoa ja turvattomuutta, oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista. Tähän määritelmään sisältyy kaksi eri tekijää. Rikollisuus, häiriöt, kansalliset ja kansainväliset ilmiöt ja onnettomuudet, asiat, joiden katsotaan voivan uhata sisäistä turvallisuutta sekä asiat, jotka voivat aiheuttaa pelkoa ja turvattomuutta. Se miten eri ilmiöt koetaan, on nykyään osa sisäistä turvallisuutta, aiemmin hyvä sisäinen turvallisuus voitiin nähdä uhkien poissaolona. (Sisäministeriö 2017, 11.)

Päätöksentekoa ja toimenpiteitä, jotka vaikuttavat sisäiseen turvallisuuteen, tehdään lähes kaikilla yhteiskuntapolitiikan alueilla. Monen tekijän yhteisvaikutuksesta syntyy hyvä sisäinen turvallisuus. Muun muassa väestön yhdenvertaisuus, varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan, toimivat peruspalvelut, turvallinen työ-, koti- ja asuinympäristö ja avun saanti tarvittaessa edistää turvallisuutta. Myös ilmiöt ja päätökset, jotka syntyvät Suomen rajojen ulkopuolella, vaikuttavat yhä enemmän sisäiseen turvallisuuteen. Sisäisen turvallisuuden joillakin osa-alueilla kehitys on täysin riippuvaista kansainvälisestä tilanteesta. (Sisäministeriö 2017, 11.)

Lähialueiden kriisien, kuten Syyrian sisällissodan, laajan laittoman maahantulon, terrorismin ja Ukrainan konfliktin takia, eurooppalainen turvallisuusympäristö on muuttunut nopeasti. Vuonna 2015, EU hyväksyi kriiseihin vastaamiseksi sisäisen turvallisuuden alalla Euroopan muuttoliikeagendan ja Euroopan turvallisuusagendan. Prioriteeteiksi EU:n sisäiselle turvallisuudelle on määritelty vahvistettu rajaturvallisuus ja terrorismin, terrorismiin radikalisoitumisen, rekrytoinnin ja rahoituksen torjunta. Pidemmän aikavälin toimet muuttoliikeagendassa ovat ihmishenkien säästäminen ja ulkorajojen turvaaminen, uuden laillisen muuttoliikkeen politiikka, ylläkkeiden vähentäminen laittomaan maahantuloon ja yhteinen turvapaikkapolitiikka. Yhteisen turvapaikkapolitiikan tulee ottaa huomioon Euroopan velvollisuuden suojella suojelun tarpeessa olevia. (Sisäministeriö 2016, 11.)

EU:ssa sisäisestä turvallisuudesta huolehtiminen on ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulla. Uhkiin vastaamiseksi, tarvitaan tehokkaita ratkaisuja EU-tasolla kansallisten toimien lisäksi. Suomen sisäinen turvallisuus on EU:n jäsenvaltioiden ja naapurimaiden turvallisuustilanteisiin sidoksissa. (Sisäministeriö 2016, 12.)

Suomalaisilla turvallisuuden tunne on kansainvälisesti vertailtuna korkea. Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan toteuttamassa haastattelututkimuksessa kävi kuitenkin ilmi, että tilanne on muuttumassa. Vuonna 2015 tehdyn haastattelututkimuksen mukaan selkein muutos edellisen vuoden tutkimukseen oli turvattomuuden tunteen lisääntyminen. Muutos on seurausta muun muassa nopeasti muuttuneesta maailmasta. (Sisäministeriö 2016, 14.)

Varsinaisen turvallisuustilanteen lisäksi turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat yhteiskunnalliset muutokset ja epävakauksitekijät. Nykyaajan verkottuneessa maailmassa kansallisilla ja kansainvälisillä kriiseillä, laajamittaisilla väkivallanteoilla ja onnettomuuksilla on laajojen

muutosten ja epävarmuuksien ohella suurempi vaikutus turvallisuuden tunteeseen. Yksilöiden henkinen kestävyys sekä yhteiskunnan kriisinsietokyky perustuu järjestelmien kykyyn toimia häiriötilanteissa ja niihin varautumisessa (Sisäministeriö 2017, 13. 29.)

Suomen turvallisuusympäristö on monimutkaistunut. Turvallisuuden takaamisessa korostuvat aiempaa enemmän tutkimuksen ja elinkeinoelämän merkitys, järjestöjen ja eri hallinnonalojen yhteistyö sekä kuntien rooli. Sisäisen turvallisuuden keskeisin haaste on monimuotoinen ja laajeneva syrjäytyminen. Tämä lisää yhteiskunnallisten häiriöiden riskiä. Monimuotoisen syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia ovat radikalisoituminen ja ääriliikkeiden voimistuminen (Sisäministeriö 2017, 14. 29.)

Kulttuurinen monimuotoistuminen kasvattaa alueiden välisiä eroja ja koskettaa Suomen eri alueita eri tavoin. Suurissa kaupungeissa maahanmuuton vaikutus on voimakkainta. Vuonna 2030 noin viidenneksen pääkaupunkiseudun väestöstä arvellaan olevan vieraskielisiä. Se, kuinka nopeasti maahanmuuttaja hyväksytään yhteisöihin ja millaisen roolin hän saa niissä, on muuttajan elämän laadun kannalta ratkaisevaa. (Sisäministeriö 2017, 23.)

2.1 Keskeiset käsitteet

Kansainvälinen suojelu

Tällä tarkoitetaan Suomen ulkomaalaislain ja EU:n direktiivien mukaan toissijaista suojeluasemaa tai pakolaisasemaa. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Toissijainen suojelu

Toissijaisen suojelun perusteella myönnetään oleskelulupa, kun edellytykset turvapaikan saamiselle eivät täyty, mutta hakijaa uhkaa pysyvässä asuinmaassaan tai kotimaassaan ihmisarvoa alentava kohtelu tai rangaistus, kuolemanrangaistus, teloitus tai kidutus. Oleskelulupa voidaan myöntää myös silloin, jos on ilmeistä, ettei hakija voi palata pysyvästi asuinmaahansa tai kotimaahansa joutumatta siellä vallitsevan aseellisen selkkauksen takia vakavaan henkilökohtaiseen vaaraan. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Pakolainen

Pakolaisaseman saa henkilö, jonka yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen, tai jolle jokin valtio antaa turvapaikan. Pakolainen on ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi kansallisuuden, uskonnon, alkupeuran, poliittisen mielipiteen tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Turvapaikanhakija

Vieraasta valtiosta suojelua ja oleskeluoikeutta hakeva henkilö. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Vastaanottokeskus

Kansainvälistä suojelua hakevat ja tilapäistä suojelua saavat majoitetaan vastaanottokeskukseen. Ryhmäkodit ja tukiasuntolat ovat lapsille tarkoitettuja vastaanottokeskuksia. Vastaanottoyksikkö on yläkäsite kaikille turvapaikanhakijoita majoittaville tiloille. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Maahanmuuttaja

Maahan eli Suomeen muuttava henkilö. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Sisäinen turvallisuus

”Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan määritelmän mukaan sellaista yhteiskunnan olotilaa, jossa väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta” (Sisäasianministeriö 2012, 8.)

3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään kohteen ominaisuuksia, kohteen laatua sekä merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Laadullisen tutkimuksen toteuttamiseen on monenlaisia eri menetelmiä, joissa korostuu muun muassa kohteen taustaan ja esiintymisympäristöön, tarkoitukseen ja merkitykseen liittyvät näkökulmat. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Lähtökohtana laadullisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen. Tutkimuksessa pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti kohdetta. Laadullisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä, enemmän paljastaa tai löytää tosiasioita kuin olemassa olevien väittämien todentaminen. Laadullisessa tutkimuksessa kuten tässä opinnäytetyössä suositaan ihmistä tiedon keruun välineenä. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston hankinnassa suositaan tapoja, joissa tutkittavien näkökulmat tulevat esille. Tässä opinnäytetyössä käytetään teemahaastattelua, jossa kohdejoukko on valittu tarkoituksen mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2014, 161-162.)

3.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu ei etene tarkkojen kysymysten kautta. Se on keskustelun omainen tilanne, jossa käydään läpi aihepiiriin tutustumisen pohjalta valmistellut teemat. Teemat ovat jokaisessa haastattelutilanteessa samat, vaikka niistä ei välttämättä puhuta samassa laajuudessa tai järjestyksessä kaikkien haastateltavien kanssa. (Menetelmäopetuksen tietovaranto 2017.)

Nimi teemahaastattelu kertoo siitä, mikä tässä haastattelussa on kaikkein oleellisinta eli haastattelun eteneminen tiettyjen teemojen varassa. Tällainen haastattelu ottaa huomioon sen, että haastateltavien ääni tulee kuuluviin ja että heidän tulkintansa asioista ja niiden merkitykset ovat keskeisiä. Teemahaastattelu lähtee siitä olettamuksesta, että menetelmällä voidaan tutkia yksilön tunteita, ajatuksia, uskomuksia ja kokemuksia. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 48.)

Työssä käytetään haastatteluiden analysointiin teemoittelua. Haastattelut litteroidaan ja tekstinkäsittelyohjelman avulla järjestetään teemoittain. Jokaisen teeman alle kootaan haastatteluista ne kohdat, joissa kyseisestä teemasta puhutaan. Jos haastateltava ei anna lupaa haastattelun nauhoittamiseen, eikä tietokonetta ole käytettävissä vastauksien kirjaamiseksi, käytetään haastattelutilanteessa merkintäkortteja. Korttiin merkitään teema-alueen ja haastateltavan numero. Samaa teema-aluetta koskevat vastaukset kirjataan samalle kortille. Merkintäkortteja käytettäessä on huomioitava, että tämä on jo lukemis- ja analyysivaiheen alku. Vastauksista on löydettävä vastauksen olennainen sisältö ja tallennettava tieto on päätettävä jo tässä vaiheessa. (Menetelmäopetuksen tietovaranto 2017; Hirsjärvi & Hurme 2009, 142.)

3.2 Aivoriihi

Haastatteluiden jälkeen niissä esiin nousseisiin ongelmiin etsitään ratkaisuja aivoriihen avulla. Aivoriihessä tuotetaan ideoita ryhmässä ja se on yksi luovan ongelmanratkaisun standardimenetelmistä. Arviointi tyrehdyttää ideoinnin, joten luovan ongelmanratkaisun prosessissa ideointi ja arviointi on pidettävä erillään. Liian aikaisin aloitettu arviointi myös vähentää osallisten kykyä uusien näkökulmien tuottamiseen. Luovan ongelmanratkaisun prosessiin kuuluu myös se, että sovinnaiset ideat nousevat ensin esiin. Kun tavanomaiset ideat on käyty loppuun, syntyy todennäköisesti uusia ideoita. On tärkeää tiedostaa, että luovien ratkaisujen syntymisen näkökulmasta, määrä synnyttää laatua. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2010, 143-146)

Aivoriiehen osallistuu 6-12 henkilöä, ja he pyrkivät ideoimaan vetäjän johdolla ratkaisuja tai uusia lähestymistapoja ongelmaan. Aivoriihi aloitetaan rajaamalla ja asettamalla sen tavoitteet. Esivaiheen jälkeen on lämmittelyvaihe, jonka tarkoituksena on ennakkoluuloista ja mieltä rajoittavista tekijöistä vapautuminen. Ideointi vaiheessa ideoita ei perustella, eikä

niitä saa arvioida. Valintavaiheessa ideoita arvioidaan ja tarkastellaan kriittisesti. Ideoita voidaan arvioida esimerkiksi siten, että jokainen osallistuja merkitsee mielestään parhaan tai parhaiden ideoiden viereen plusmerkin. Eniten plusmerkkejä kerännyt idea on osallistujien mielestä toteuttamiskelpoinen. (Ojasalo ym. 2010, 145-146.)

Aivoriiehestä on monta muunnelmaa. Aivoriiehi voidaan toteuttaa esimerkiksi ideakorttien avulla pöydän ääressä. Tässä versiossa jokainen osallistuja kirjaa ideansa erillisille korteille. Kun ideoita ei enää synny, ideakortit luovutetaan seuraavalle henkilölle, joka jatkaa ideoiden kehittämistä. Ideat voidaan lopuksi arvioida esimerkiksi plus -menetelmän avulla. (Ojasalo ym. 2010, 146.)

4 Tilanne Suomessa

Vuonna 2015 Suomeen tuli vuoteen 2014 verrattuna kymmenkertainen määrä turvapaikanhakijoita, noin 32 500 turvapaikanhakijaa. Lähtömaista merkittävimmät olivat Irak, Afganistan, Somalia, Syyria ja Albania. Vastaanottokeskuksia, alaikäisten ryhmäkoteja, tukiasuntoja sekä hätämajoituskeskuksia oli toiminnassa 200 vuonna 2015. (Boberg, Jukarainen, Laitinen 2016, 17.) Vastaanottojärjestelmän piirissä oli vuonna 2016 noin 25 000 turvapaikanhakijaa ja uusia hakijoita tuli 5657 henkilöä (Alanko, Piispa & Sambou 2016, 11).

Turvapaikanhakijatilanne on edelleen Suomessa ja Euroopassa ajankohtainen kysymys. Vaikka tulijoiden määrä on vähentynyt, syyt, jotka vaikuttavat kriisin taustalla eivät ole poistuneet. Maahanmuuton hallinnonalalla vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden määrä vaikuttaa pitkään. Turvapaikkajärjestelmä pyritään uusimaan, sillä vuoden 2015 kriisin aikana se osoittautui toimimattomaksi. EU:ssa on tämän vuoksi käynnissä lainsäädäntöuudistuksia. Komission antamien ehdotusten tavoitteena on muun muassa Dublin-järjestelmän uudistaminen, suojelun periaatteiden yhdistäminen kaikissa jäsenvaltioissa. (Sisäministeriö 2017.)

Euroopan komissio antoi 6. huhtikuuta 2016 tiedonannon koskien turvallisen ja laillisen maahan-tuloväylien kehittämistä sekä yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamista. Komissio haluaa helpottaa jäsenvaltion määrittämistä, joka on vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä. Komissio haluaa myös ehkäistä jäsenvaltiosta toiseen liikkumista turvapaikkaprosessin aikana sekä päätöksen jälkeen ja estää väärinkäytöksiä. (Eduskunta 2016; Sisäministeriö 2016.)

Euroopan komission ehdotuksessa perusperiaatteet Dublin-järjestelmässä pysyisivät entisellään. Vastuuvaltio on yleensä se, johon turvapaikanhakija ensiksi saapuu ja turvapaikkahakemus tutkitaan vain yhdessä jäsenvaltiossa. (Eduskunta 2016.)

Uutena ehdotuksena komission esityksessä on ehdotus solidaarisuudesta jäsenvaltioiden välillä. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että jos johonkin jäsenvaltioon saapuu suhteettoman suuri määrä turvapaikanhakijoita, heitä voitaisiin siirtää jäsenvaltiosta toiseen. Vastuunjako tasattaisiin automaattisella jakomekanismilla jäsenvaltioiden välillä. (Sisäministeriö 2016.)

Sisäministeriön julkaisussa kansalaismielipide: Turvapaikanhakijat ja turvapaikkapolitiikka (Puustinen, Raisio, Kokki & Luhta 2017, 72-73.) kerrotaan kansalaiskyselyn ja -foorumeiden aineistosta nähtävän, että enemmistö on kokenut turvapaikanhakijoiden laajamittaisen saapumisen Suomeen uhkana sisäiselle turvallisuudelle jossakin määrin. Enemmistön mielestä suuri määrä turvapaikanhakijoita lisää myös terrorismin uhkaa. Turvallisuusuhkana koetaan myös laittomasti maassa oleskelevat, kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt. Kansalaisfoorumeissa käsiteltiin turvallisuutta laaja-alaisesti ja niiden pohjalta nähtiin, että turvapaikanhakijoiden kulttuurien erot suhteessa Suomen tapoihin, lakeihin ja yhteiskunnan sääntöihin koetaan uhkana. Suomalaisten käyttäytyminen ja suhtautuminen turvapaikanhakijoita kohtaan nähtiin uhkana ja koettiin sosiaalisten konfliktien olevan mahdollista kantasuomalaisten ja turvapaikanhakijoiden välillä. Sosiaaliset konfliktit koettiin mahdolliseksi myös kantasuomalaisten ryhmien välille, joilla on tilanteesta eri näkemykset sekä turvapaikanhakijaryhmille, jotka tulevat eri kulttuureista.

Maahanmuuttoviraston ja rikosentorjuntaneuvoston kyselyssä näkyi ympäristön suhtautuminen vastaanottokeskuksiin asenteellisella tasolla. Neljäsosa vastanneista arvioi keskuksen lähiseudulla asuvien olevan huolissaan tai erittäin huolissaan vastaanottokeskuksen asukkaiden rikoksista tai mahdollisesta häiriökäyttäytymisestä. Viidesosa vastanneista koki, että keskuksen asukkaisiin kohdistuva ulkopuolisten häiriökäyttäytyminen oli melko vakava tai vakava ongelma. Vastaanottokeskuksiin kohdistettuja uhkatilanteita ovat olleet tuhopoltot ja omaisuuden vahingoittaminen. (Alanko ym. 2016, 20.)

Alangon ym. (2016, 92) mukaan vastaanottokeskusten sijoittelussa oli jopa vaarallisia ratkaisuja. Perustamisen yhteydessä ei ole konsultoitu pelastus- ja turvallisuusviranomaisia, mikä on vaarantanut henkilökunnan työturvallisuuden ja asukkaiden turvallisuuden. Tämä on myös vaikeuttanut ilkivallalta ja väkivallalta suojaamista. Joulukuussa 2015 lakkautettiin kaksi tilapäistä hätämajoituskeskusta, yksi vastaanottokeskus ja kolmen yksikön valmistelut turvallisuusarvion perusteella. Poliisi listasi sijainnin mukaan 30 mahdollista yksikköä, joiden turvallisuutta tulisi parantaa tai joita tulisi harkita lakkautettavaksi.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman (2012, 25-29) mukaan yleisin viharikos on rasistinen rikos. Viharikoksella tarkoitetaan sellaista rikosta, jonka motiivina on vihamielisyys uhrin kansanryhmää kohtaan sekä ennakkoluulot. Rasistisen rikoksen yleisin motiivi on etninen tai kansallinen tausta, seuraavana on uskonnollinen vakaumus ja kolmantena seksuaalinen suuntautuminen. On arvioitu, että vain osa maahanmuuttajiin kohdistuvista rikoksista ilmoitetaan poliisille,

sillä maahanmuuttajaväestön luottamus viranomaisiin on heikkoa. Luottamuspuolan taustalla voi olla lähtömaassa koetut asiat viranomaisten kanssa. Luottamukseen yhteiskunnan toimijoihin voi vaikuttaa myös heikko kotoutuminen.

Uutistietojen, turvapaikkaprosesseissa mukana olleiden viranomaisten sekä muiden toimijoiden mukaan ristiriitatilanteet turvapaikanhakijoiden välillä ovat olleet yleisiä. Tilanteissa on käytetty väkivaltaa ja teräaseita, jotka ovat olleet itsetehtyjä tai keskuksen ympäristöstä hankittuja. Yhteenottoihin on sisältynyt niin joukko- kuin yksittäisten henkilöiden tappeluita ja ne ovat sitoneet poliisipartioita, paikoitellen useamman tehtävää kohden. (Boberg, Jukarainen, Laitinen 2016,87.)

Trauma- ja väkivaltakokemuksista kuntoutumiselle, olosuhteet vastaanottokeskuksissa eivät ole ihanteelliset. Traumaattiset kokemukset ovat yleisiä, 24 % pakolaistaustaisista miehistä on kokenut kidutusta, noin kolmasosa on lähtömaassaan ollut kidnapattuna tai vangittuna, väkivaltaisen kuoleman tai loukkaantumisen on nähnyt, joka toinen nainen ja mies. Ongelmallista on myös se, että keskuksiin sijoitetaan keskenään vihamielisiä, uskonnollisia, etnisiä yhteisöjä ja kansallisuuksia. Traumot sekä toimettomuus, turhautuneisuus ja toivottomuus vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen ja arkiset ongelmat sekä kulttuurien väliset väärinymmärrykset ratkotaan väkivallalla. (Boberg ym. 2016, 91-92.)

Poliisin tietoon on todennäköisesti tullut vain osa pahoinpitelyrikoksista, jotka ovat tapahtuneet asumisyksiköissä. Uhrien luottamus poliisiin ei välttämättä ole hyvä, eikä rikoksen tunnusmerkistö ja käsittely Suomessa, esimerkiksi lapsiin kohdistuva kuritusväkivalta tai lähisuhdeväkivalta, ei ole uhrin tiedossa. Rikosnimikkeistä pahoinpitely, näpistys, lievä pahoinpitely, laiton uhkaus ja varkaus olivat yleisimpiä. Edellä mainituista uhkaukset ja pahoinpitelyt liittyivät pääasiassa vastaanottokeskuksissa turvapaikanhakijoiden keskinäisiin yhteenottoihin. Turvapaikanhakijoita epäiltiin myös seksuaalirikoksista, joissa yleisimmät rikosnimikkeet olivat seksuaalinen ahdistelu, raiskaus ja törkeä raiskaus sekä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö. (Boberg ym. 2016, 91-92.)

Poliisin julkaiseman tiedotteen mukaan turvapaikanhakija on ollut vuonna 2017 asianomistajana rikoksissa yhteensä 1866 kertaa (Liite 1). Yleisin näistä rikosnimikkeistä on ollut pahoinpitely ja toisena laiton uhkaus. Samana vuonna turvapaikanhakijoita on ollut rikoksesta epäiltynä yhteensä 2690 (Liite 2). Yleisin rikosnimike on ollut pahoinpitely ja toiseksi yleisin, näpistys. (Poliisi 2018.)

Maahanmuutto on Suomelle voimavarakysymys kilpailukyvyn näkökulmasta, mutta sen on pysyttävä hallittuna, sillä sen laajuus ja luonne ovat vaikeasti ohjattavissa ja ennakoitavissa. Kahdensuuntainen muuttoliike muokkaa kulttuureja ja vaikuttaa sisäiseen turvallisuuteen. Kansainvälisten rikollis- ja terroristijärjestöjen läsnäolo voi lisääntyä konfliktialueilta suuntautuvan maahanmuuton takia. (Sisäministeriö 2017, 31.)

Lisääntyneen maahanmuuton aikakaudella kasvavia turvallisuushkia ovat maahanmuuttajiin kohdistuvat epäluulot, väkivaltainen ekstremismi ja rikokset. Haavoittuvassa asemassa väkivaltaisen radikalisoitumisen, rikosten uhriksi joutumisen ja rikosten tekemisen näkökulmasta ovat laittomasti maassa olevat ja maasta poistamista odottavat ulkomaalaiset (Sisäministeriö 2017, 31.)

Organisoituneen terrorismin uhka Suomessa vuonna 2014, oli suojelupoliisin mukaan vielä matala. Tällöin radikaali-Islamistinen terrorismi muodosti suurimman uhan, erityisesti pienryhmät tai yksittäiset radikalisoituneet henkilöt. 2000-luvun puolivälin jälkeen riskihenkilöiden määrä on kuitenkin moninkertaistunut. Riskihenkilö on suojelupoliisin määritelmän mukaan henkilö, joka rekrytoi ja radikalisoi uusia henkilöitä ja rahoittaa radikaaleja väkivaltaisia verkostoja sekä henkilö, joka voi pyrkiä osallistumaan aseelliseen toimintaan ulkomailla tai radikaalin verkoston koulutukseen ja saattaa edistää Suomessa tällaista toimintaa. (Valtioneuvoston periaatepäätös 2014, 4.)

Vuonna 2017 suojelupoliisi ilmoitti terrorismin uhan kohonneen. Uhkatasoja on neljä, taso yksi ilmoittaa uhan olevan matala ja taso neljä ilmoittaa uhan olevan erittäin korkea. Uhkatasoilla kuvataan Suomen intresseihin ja Suomeen kohdistuvaa uhkaa. Tämän luokittelun tarkoituksena on antaa kuva siitä, millainen terrorismin uhka Suomeen kohdistuu, sekä siitä, onko uhkatasossa tapahtunut muutos verrattuna aikaisempaan arvioon. Suojelupoliisin mukaan radikaali-islamistisessa propagandassa Suomen profiili on vahvistunut. Propagandaa tuotetaan suomeksi ja se kehoittaa iskuihin Suomessa. (Suojelupoliisi 2017.)

Rikosseuraamuslaitos on julkaissut väliraportin Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen projektista, väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen tunnistamiseksi. Suomen vankiloissa on tehty 84 henkilön osalta havainto väkivaltaisesta ekstremismistä ja radikalisoitumisesta, näistä 45 henkilöä on vankilassa ja 39 on jo vapautettu tai poistettu maasta. Raportin mukaan vankiloissa on henkilöitä, jotka pystyvät organisoimaan tai toteuttamaan terroriteon. Vankilaympäristössä on lisääntynyt islaminuskoisten vankien määrä, valta- aseman tavoittelu sekä ryhmäytyminen. Vahvojen persoonien ympärille rakentuu ryhmiä, joista heikommassa asemassa olevat hakevat turvaa. Turvapaikanhakijat, jotka ovat päätyneet vankilaan, ovat myös löytäneet paikkansa ryhmistä. Henkilöt, jotka ovat vieraantuneet siviilimaailmassa yhteiskunnasta ja yhteiskunnan normeista, löytävät ryhmistä sisältöä vankilassaolo ajalleen. (Rikosseuraamuslaitos 2017, 3-5.)

4.1 Vastaanottokeskus

Vastaanottokeskusten määrä riippuu niiden tarpeesta. Vuonna 2015 uusia vastaanottokeskuksia perustettiin nopeasti ja keskusten ylläpitäjiksi tuli uusia toimijoita. Vuonna 2017 toimivia

keskuksia oli 48 joiden käyttöaste oli n. 90 %. Hallinnollisesti vastaanottokeskukset kuuluvat maahanmuuttoviraston alaisuuteen ja ovat yleensä valtion, kuntien tai Suomen punaisen ristin ylläpitämiä. (Gothóni & Siirto 2016,126-127; Maahanmuuttovirasto 2017.)

Punaisen ristin vuosikertomuksen mukaan (2016, 8-9.) vuonna 2015 suurin yksittäinen avustusoperaatio oli valtakunnallinen vastaanottotoiminta turvapaikanhakijoille. Turvapaikanhakijoiden lisäksi Suomeen saapui 952 pakolaiskiintiössä valittua henkilöä. Punaisen ristin vastaanottotoiminta kasvoi voimakkaasti helmikuuhun 2016 asti, jolloin vastaanottokeskuspaikkoja oli 19 500 turvapaikanhakijalle. Maahanmuuttovirasto alkoi sopeuttaa toimintaa aleneviin turvapaikanhakijamääriin maaliskuussa 2016 ja irtisanoi toimeksiannot 22 punaisen ristin ylläpitäältä vastaanottoyksiköltä. Vuoden 2016 lopussa turvapaikanhakijoita oli alle 10 000 55 punaisen ristin ylläpitämässä yksikössä. Valtakunnallisen kapasiteetin kokonaiskuva pidettiin kuitenkin jatkuvasti yllä ja punainen risti oli varautunut turvapaikanhakijoiden kasvuun.

Vastaanottokeskuksiin sijoitetut turvapaikanhakijat voivat liikkua Suomessa vapaasti. Jos turvapaikanhakijan henkilöllisyydestä tai matkareitistä on epäselvyyttä, hänet voidaan sijoittaa säilöönottoyksikköön, kunnes asia on selvitetty. Nämä yksiköt ovat suljettuja, eikä niiden alueelta voi poistua. Säilöönottoyksiköihin sijoitetaan myös maasta käännytettävät henkilöt. Säilöönottoyksiköitä toimii joidenkin vastaanottokeskusten yhteydessä. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Vastaanottokeskuksissa turvapaikanhakijalle järjestetään välttämättömät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä tulkkaukspalvelut. Vastaanottokeskus huolehtii tarvittaessa turvapaikanhakijan toimeentulosta, järjestää työ- ja opintotoimintaa sekä antaa neuvontaa oikeusavun saamisessa. Ryhmäkodeissa lasten iänmukainen huolenpito on tärkeänä osana. Turvapaikanhakija voi myös majoittua ystävien tai sukulaisten luona. Tällöin hänen on esitettävä vuokrasopimus ja ilmoitettava osoite, tai tehdä muu kirjallinen selvitys vastaanottopalveluiden saamiseksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014.)

Alaikäiset turvapaikanhakijat, jotka saapuvat Suomeen ilman huoltajaa, sijoitetaan ryhmäkoiteihin tai tukiasuntoihin turvapaikanhaun ajaksi. Vuonna 2015 saapui 3024 alaikäistä turvapaikanhakijaa ilman huoltajaa. Alaikäisiä voidaan myös majoittaa kansanopistoihin ja he voivat asua yksityismajoituksessa. Alaikäisten turvapaikkahakemukset pyritään käsittelemään nopeasti. Kun oleskelulupa on myönnetty, ilman huoltajaa saapuneelle alaikäiselle järjestetään huolenpito, hoiva ja kasvatus tukiasunnossa, perheryhmäkodissa, tuetussa asumisessa, yksityismajoituksen tai perhesijoituksen kautta tai kansanopistossa. Lapsi tai nuori voi olla tukitoimenpiteiden piirissä siihen asti, kunnes hänellä on huoltaja Suomessa tai kunnes hän täyttää 21 vuotta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014.)

Vastaanottokeskuksista osa on niin kutsuttuja transit keskuksia ja hätämajoituskeskuksia. Näihin keskuksiin sijoitetaan lyhyeksi aikaa hakemuksensa jättäneet turvapaikanhakijat. Näistä

keskuksista turvapaikanhakijat siirretään vastaanottokeskuksiin, joissa on tilaa. Tiukan taloudellisen tilanteen takia keskuksat joutuvat kamppailemaan turvatakseen arjen elämän. Hakijoiden määrän kasvaessa riittävien tilojen ja ammattitaitoisen henkilökunnan löytäminen on muodostunut ongelmaksi. Tämän lisäksi käsittelyprosessit ovat pitkiä, mikä lisää turhautuneisuutta. (Gothóni & Siirto 2016, 127.)

Maahanmuuttovirasto järjesti vuoden 2016 aikana asiakaspalautekyselyn 49 vastaanottokeskuksessa. Tulosten perusteella suurin osa keskuksista tuotti myönteisiä kokemuksia ja pystyi tuottamaan palveluita hyvin. Puutteista merkittävin oli se, ettei keskuksissa ole tekemistä. Toiveina oli myös parannusta henkilökunnan tavoittamiseen, lapsille päivähoitoa ja lisää ohjelmaa, naisille suunnattua ohjelmaa ja toimintoja sekä naispuolisia tulkkeja. Käsittelyajat maahanmuuttoviraston päätöksiin saivat myös kommentteja. Kun odotusaika on pitkä, näkyy tämä myös vastaanottokeskusten asiakkaiden hyvinvoinnissa. (Maahanmuuttovirasto 2016, 1.)

4.2 Matka vastaanottokeskukseen

Vuosina 2015 ja 2016 Euroopan unionin alueelle tuli suuri määrä siirtolaisia ja pakolaisia. Suurin osa pakeni terrorismia ja sotaa Syyriassa ja muissa maissa. Monia kansainvälistä suojelua tarvitsevia saapuu EU:n alueelle toiveenaan saada turvapaikka. Kaikki eivät kuitenkaan ole suojelun tarpeessa, vaan saapuvat Eurooppaan parantaakseen elinolojaan. Jos perusteltua syytä hakea suojelua ei ole, on viranomaisten huolehdittava siitä, että henkilö palaa vapaaehtoisesti tai pakkokeinoin kotimaahansa tai sellaiseen maahan, jonka kautta hän on tullut. (Euroopan komissio 2017.)

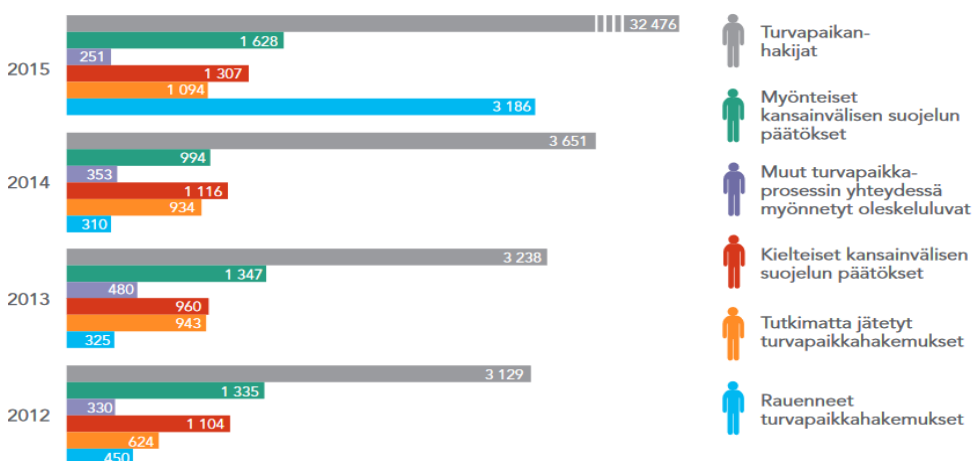
Vuonna 2015 Suomeen saapui 32 476 turvapaikanhakijaa. Määrät ovat vaihdelleet 2000-luvulla noin 1500 ja 6000 hakijan välillä. Kotimaastaan pakoon lähtevistä, suurin osa päätyy oman maansa lähialueille ja osa hakeutuu turvapaikanhakijoiksi Eurooppaan. Pakolaisten ja siirtolaisten suuri määrä on kaikille EU-jäsenmaille haaste. Yhtä selitettävää syytä pakotetulle muuttoliikkeelle ei ole, mutta merkittävässä roolissa on kuitenkin pitkittyneet konfliktit Irakissa, Syyriassa ja Afganistanissa sekä kriisit Afrikassa. (Sisäministeriö 2017; Ulkoasianministeriö 2016.)

Suomeen saapuessaan henkilön on heti, tai mahdollisimman pian saapumisen jälkeen, ilmoitettava henkilökohtaisesti rajatarkastusviranomaiselle tai poliisille hakevansa turvapaikkaa. Suomesta voi hakea turvapaikkaa, jos oleskelee pysyvän asuinmaan tai kotimaansa ulkopuolella, koska on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi. Turvapaikkahakemuksen vastaanottava viranomainen kirjaa perustiedot, tekee tarvittavat rekisteritarkistukset sekä ottaa sormenjäljet. Hakemus siirtyy maahanmuuttoviraston käsittelyjonoon ja hakija siirtyy

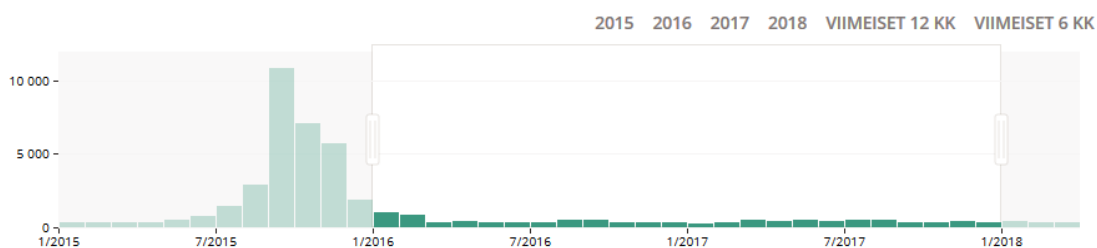
vastaanottokeskukseen, jossa hän odottaa kutsua turvapaikkapuhutteluun. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Turvapaikkapuhuttelussa kerrotaan syyt, joiden takia turvapaikkaa haetaan. Maahanmuuttovirasto tutkii, voiko kansainvälistä suojelua antaa tai voiko hakijalle myöntää muulla perusteella oleskelulupaa. Hakija saa kuntapaikan, jos hän saa jäädä Suomeen. Kun jokin kunta voi ottaa hakijan vastaan, hän saa sieltä asunnon. Saadessaan kielteisen päätöksen, hakija voi valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen. Jos hakija ei saa lupaa jäädä Suomeen, hänen on poistuttava maasta. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

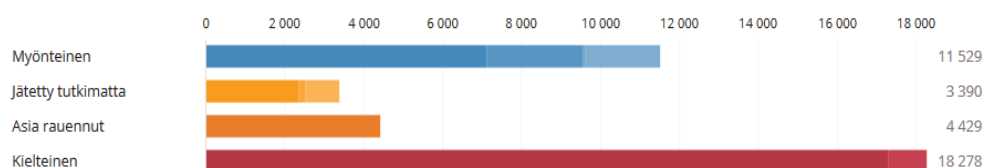
Vuonna 2015, jolloin turvapaikanhakijoita oli 32 476, myönteisiä kansainvälisen suojelun päätöksiä annettiin 1628. Kielteisiä kansainvälisen suojelun päätöksiä annettiin 1307 (Kuvio 2.) Vuonna 2016 turvapaikkaa haki 5646 henkilöä ja vuonna 2017 turvapaikanhakijoita oli 5046 (Kuvio 2.) Vuosina 2016 ja 2017 turvapaikka myönnettiin 7114 henkilölle, toissijaista suojelua myönnettiin 2443 henkilölle. Kielteisiä päätöksiä annettiin 17 284 (Kuvio 3.)

Kuvio 2: Turvapaikanhakijat ja päätökset 2012-2015 (Maahanmuuttovirasto 2015)

Kuvio 3: Turvapaikkahakemukset 2016-2017 (Maahanmuuttovirasto 2018)

Kuvio 4: Kansainvälisen suojelun päätösjakauma 2016-2017 (Maahanmuuttovirasto 2018)

Kun mietitään matkaa vastaanottokeskukseen, on mietittävä koko matkaa lähtömaasta sinne, mistä turvapaikkaa haetaan. Matkan tapahtumat, syyt kotimaasta lähtöön ja jopa uuteen kotimaahan pääsy voivat olla stressaavia ja traumaattisia kokemuksia. Puhuttaessa turvapaikanhakuprosessista, on myös mietittävä henkilön haavoittuvaisuutta. (Gothóni & Siirto 2016, 139.)

Haavoittuvassa asemassa oleville turvapaikanhakijoille, esimerkiksi kidutuksen uhreille, taataan tiettyjä erityisoikeuksia. Lain mukaan haavoittuvuus on otettava huomioon. Käsitteenä asia on monimutkainen ja se voi myös monimutkaistaa turvapaikkaprosessia. Turvapaikanhakijat ovat joutuneet jättämään kotimaansa, eli voidaan ajatella kaikkien olevan haavoittuvassa asemassa. Jotkut ovat enemmän haavoittuvampia, jos traumaattinen kokemus vaikuttaa heidän kykyynsä esittää turvapaikkaperusteensa tai toimia turvapaikkaprosessissa sen edellyttämällä tavalla. Voidaan myös ajatella henkilön olevan haavoittuvassa asemassa tiettyyn ryhmään kuulumisen perusteella, kuten vammaiset, yksinhuoltaja äidit tai yksin tulleet alaikäiset. Haavoittuvuuden voi aiheuttaa myös sukupuoli ja seksuaalinen suuntautuminen. Laki velvoittaa valtiota ja kaikkia niitä henkilöitä ottamaan haavoittuvuuden huomioon, jotka asemansa tai työnsä puolesta päättävät tällaisessa asemassa olevan henkilön oikeuksista. (Gothóni & Siirto 2016, 65-66.)

Pakolaisen stressitekijät ja koettelemukset eivät välttämättä lopu, vaikka matka uuteen kotimaahan onnistuisi. Henkilö voi kokea rasismia ja syrjintää ja sosiaaliset verkostot puuttuvat, usein kokonaan. Näiden lisäksi on opittava uusi kieli ja sopeuduttava kyseisen maan kulttuuriin. Kotimaasta lähtemiseen on voinut vaikuttaa monet traumaattiset tapahtumat kuten vaino, pahoinpitelyt, raiskaus tai jopa kidutus. Monet ovat menettäneet perheenjäseniä ja muita läheisiä. Useilla on sotakokemuksia ja ovat nähneet väkivaltaa. (Gothóni & Siirto 2016, 139.)

Ihmisiä pakottaa etsimään turvallisempaa ja parempaa elämää kriisit, elinolosuhteiden toivotomuus sodat ja vaino. Monet joutuvat turvautumaan salakuljettajien apuun, jotka

hyödyntävät ihmisten hätää ottamalla korkean hinnan tarjoamatta kuitenkaan turvallisia kulkuyhteyksiä. Salakuljettajiin turvautuminen kertoo epätoivosta. Kun ihminen tuntee olonsa turvattomaksi, hän pakenee keinolla millä hyvänsä. Eurooppaan suuntautuvan muuttoliikkeen hallinta sekä ihmisten ohjaaminen turvallisille ja laillisille reiteille on Suomen tavoitteena. Suomi osallistuu, osana EU:ta, muuttoliike- ja pakolaiskriisiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseen. (Gothóni & Siirto 2016, 113-115; Ulkoasianministeriö 2016.)

4.3 Maasta poistaminen

Maasta poistamisen eli käännättämisen panee täytäntöön rajavartiolaitos tai poliisi. Käännättäminen tehdään silloin, kun hakija on saanut kielteisen oleskelulupapäätöksen. Jos hakijan oleskelulupahakemus on hylätty maahantulosäännösten kiertämisen takia, käännättämispäätöksen yhteydessä määrätään samalla maahantulokielto Schengen-alueelle. Maahantulosääntöjen kiertäminen voi olla esimerkiksi lumeavioliitto. Jos hakijan katsotaan olevan vaaraksi turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle, määrätään maahantulokielto. Hakijalla on muissa tapauksissa mahdollisuus poistua maasta vapaaehtoisesti, vapaaehtoisen paluun määräaikaana. Määräaika on yleensä 30 päivää. Jos hakija poistuu määräajassa, hänelle ei määrätä maahantulokieltoa Schengen-maihin. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Jos hakijalla on jo ollut oleskelulupa mutta hänelle ei myönnetä jatko-oleskelulupaa tai jos hakija on syyllistynyt Suomessa rikoksiin, tehdään karkottamispäätös. Myös tässä tapauksessa maasta poistamisen panee täytäntöön rajavartiolaitos tai poliisi. Karkottamispäätöksen tekee maahanmuuttovirasto. Jos maahantulosäännösten kiertäminen, kuten lumeavioliitto, on kielteisen jatko-oleskelulupapäätöksen syynä, määrätään karkottamispäätöksessä myös maahantulokielto Schengen-alueelle. Jos hakijan katsotaan olevan vaaraksi turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle esimerkiksi hänen tekemiensä rikosten perusteella, määrätään maahantulokielto. Muissa tapauksissa hakija voi poistua Suomesta vapaaehtoisesti lyhyen vapaaehtoisen paluun määräaikaana. Jos poistuminen ei tapahdu tuon määräajan puitteissa, määrätään hakijalle maahantulokielto Schengen-alueelle. Maahantulokiellon peruuttaminen on poikkeuksellista, se voidaan peruuttaa tärkeän henkilökohtaisen syyn tai muuttuneiden olojen vuoksi. (Maahanmuuttovirasto 2017.)

Ensisijainen vaihtoehto on kuitenkin vapaaehtoinen paluu. Vapaaehtoista paluuta tarjotaan ensisijaisesti, jos turvapaikan saamiselle ei ole edellytyksiä. Tämä on inhimillisin ja palaajan kannalta paras ratkaisu. Vapaaehtoisessa paluussa maahanmuuttoviraston yhteistyökumppani on kansainvälinen siirtolaisjärjestö, International organization for migration, IOM. Paikallinen IOM on usein palaajaa vastassa. Palaajalle maksetaan paluuliput ja hänellä on myös mahdollisuus saada tukia, jotka auttavat elämän aloittamisessa kotimaassa. Ihmisiä ei palauteta

kotimaahansa sodan keskelle, eikä ihmistä palauteta, jos hänellä on siellä vaara joutua kiduksen tai vainon kohteeksi. (Sisäministeriö 2017.)

Henkilön palauttaminen siirtyy poliisin tehtäväksi, jos henkilö ei suostu palaamaan vapaaehtoisesti. Huolehtiminen siitä, että Suomessa ei oleskele ihmisiä, joilla ei ole siihen laillista oikeutta, on poliisin tehtävä. Henkilö palautetaan joko valvottuna tai saatettuna. Poliisin toteuttamista palautuksista valtaosa tehdään normaaleilla reittilennoilla, osa on tilauslentoja. Tilauslennoilla on riittävä määrä poliiseja turvallisuuden varmistamiseksi. (Sisäministeriö 2017.)

Kun mikään muu tapa ei ole mahdollinen, viimeinen palautus keino on niin kutsuttu pakkopalautus eli saatettuna palautus. Termi pakkopalautus voi antaa virheellisen kuvan. Palaaja saattaa lähteä vapaaehtoisesti, mutta poliisi voi asettaa hänelle saattajat, jos henkilö on vaaraksi itselleen tai lentoturvallisuudelle. Vuoden 2017 aikana poliisi ohjasi satoja palautettavia vapaaehtoisien paluun piiriin ja palautti noin 2400 henkilöä, jotka olivat saaneet maasta poistumispäätöksen. (Sisäministeriö 2017; Poliisi 2018.)

5 Tutkimuksen toteutus

Haastatteluita suunniteltaessa käytettiin harkinnanvaraista näytettä, Hirsjärven ja Hurmeen (2009, 58-59) mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tapana puhua harkinnanvaraisesta näytteestä otoksen sijaan, sillä yleistysten sijasta tavoitteena on saada tietoa paikallisesta ilmiöstä. Lähtökohtana voi olla karkea suunnitelma ja haastateltavien kanssa voi keskustella kokeilevasti, tällä tavoin voi kokeilla haastatteluideoita ja päätöksen haastateltavista voi tehdä jälkikäteen.

Haastateltavien valinnassa käytettiin osittain lumipallo-otantaa. Eräät haastateltavista ehdottivat uusia haastateltavia. Tällä tavoin haastateltaviksi saa tutkimusongelman kannalta oikeat haastateltavat (Hirsjärvi ym. 2009,60).

Haastattelut oli tarkoitus nauhoittaa ja tämän jälkeen litteroida materiaali, joka sen jälkeen voitaisiin teemoitella. Kävi kuitenkin ilmi, että haastateltavat kokivat nauhoittamisen rajoittavana ja osa haastateltavista myös toivoi, että heidän nimeään ei käytettäisi. Tästä johtuen kaikki haastattelut päätettiin tehdä anonyyminä ja ilman nauhoitusta.

Haastattelun teemoja olivat suhtautuminen turvapaikanhaku tilanteeseen ja turvapaikanhakijoihin, suhtautuminen vastaanottokeskuksen avaamiseen Vihdissä, heränneet pelot ja/tai huolenaiheet sekä toiveet asian suhteen. Haastateltavien teema-alueita koskevat vastaukset kirjattiin tietokoneelle. Hirsjärvi ym. mukaan (2009, 137.) eräs lähestymistapa aineiston analysointiin on niin kutsuttu itseään korjaava haastattelu, tällöin haastattelija tiivistää ja

tulkitsi jo haastattelun aikana haastateltavan kuvausta. Haastattelija kertoo tulkinnoistaan haastateltavalle ja tällöin haastateltavan on mahdollista hylätä tai vahvistaa haastattelijan esittämä tulkinta.

Haastateltavien vastaukset koottiin siten, että jokaiselle teemalle oli oma sivunsa ja jokaisen haastateltavan vastaukset olivat omana tiedostonaan. Ajallisen etenemisen rikkoutumisen riski oli tässä pieni, sillä haastateltavia ei ollut paljon ja muistiinpanot haastatteluiden aikana tuki osaltaan ajallista etenemistä.

Teemoittelun lisäksi tehtiin myös tyypittelyä ja luokittelua. Vastauksista etsittiin yhteneväisyyksiä esimerkiksi vastaajien perherakenteeseen perustuen ja katsottiin, erosivatko naisten ja miesten vastaukset toisistaan. Syvällisempään sosiaaliseen statukseen perustuvaa analyysia ei tehty, sillä siinä olisi aineet toiselle tutkimukselle, esimerkiksi kuinka sosiaalinen status yhteiskunnassa tai tuloluokka vaikuttaa mielipiteisiin turvapaikanhakijoista.

5.1 Haastattelut

Haastattelut tehtiin 17-24 marraskuuta 2017 ja haastateltavia oli yhteensä kymmenen kappaletta, joista yksi tehtiin puhtaasti harjoitusmielessä. Harjoitteluhaastattelua ei ole otettu tuloksiin mukaan. Haastateltavina oli viisi naista ja neljä miestä, ikäjakauma oli 23 vuodesta 56 vuoteen. Naisista kaikilla oli lapsia, joista kaikkien paitsi yhden naisen lapset asuvat kotona. Miehistä kahdella oli kotona asuvia lapsia. Yksinasuvia miehiä oli vastanneista kaksi. Vastanneista viisi asui vastaanottokeskuksen läheisyydessä ja neljä Vihdin kirkonkylällä. Hopeaniemestä on noin 8 km Vihdin kirkonkylälle.

Suhtautuminen turvapaikanhaku tilanteeseen ja turvapaikanhakijoihin

Suhtautuminen turvapaikanhakijatilanteeseen ja turvapaikanhakijoihin jakoi vastauksia. Kaksi vastanneista suhtautuivat erittäin negatiivisesti, neljän suhtautuminen oli enemmän positiivinen kuin negatiivinen ja kolmen suhtautuminen oli hieman epäilevä tai heillä ei ollut suurempia ajatuksia koko asian suhteen.

”Ei vaikuttanu mun elämään käytännössä yhtään. Ehkä ne otti niitä vähä liikaa mitä nyt uutisii luin”

”Ei ollut mitään ihmeellistä ajatusta hakijoista muuta kuin, että hätä on varmasti suuri, jos ihmiset lähtee ja että kotimaassa on ongelmia. En ajatellu, että muuttuu ihan näin isoksi asiaksi”

Jokaisessa vastauksessa, riippumatta yleisestä suhtautumisesta asiaan, todettiin että turvapaikanhakijoiden suuri määrä Suomessa aiheutti epäilyksiä ja tuli osittain yllätyksenä. Määrien lisäksi vastaajat pohtivat, millä tavoin suuri määrä turvapaikanhakijoita vaikuttaa Suomen turvallisuuteen ja tulevatko levottomuudet, joita turvapaikanhakijat lähtivät pakoon, heidän mukanaan myös Suomeen.

”Varovaisen positiivinen suhtautuminen oli, ei ollut mitään niitä vastaan mut toisaalta, jos lähetään tollasena laumana liikkeelle niin herättää vähä epäilyjä maailman yleisestä turvallisuustilasta, eli isoja levottomuuksia mitkä vyöryy myös Suomeen. Turvapaikanhakijat on oire jostain suuremmasta, eli seuraus ei syy”

Suhtautuminen vastaanottokeskuksen avaamiseen

Viisi vastaajista ilmoitti suhtautumisensa turvapaikanhakijoihin muuttuneen keskuksen avaamisen takia. Heistä neljän suhtautuminen oli positiivinen ja muuttui negatiiviseksi ja yhden suhtautuminen turvapaikanhakijoihin oli epäilevä mutta keskuksen avaamisen jälkeen muuttui negatiiviseksi. Suhtautuminen muuttui eniten naisilla.

Kaksi vastaajista suhtautui negatiivisesti vastaanottokeskuksen avaamiseen. Heidän vastauksensa koskien suhtautumista turvapaikanhakijoihin, olivat myös negatiivisia. Positiivisesti turvapaikanhakijoihin suhtautuneen mielipide vastaanottokeskuksesta oli myönteinen, eikä hänen suhtautumisensa muuttunut keskuksen avaamisen jälkeenkään. Vastaanottokeskuksen taloudellisia vaikutuksia pohdittiin myös.

”Hopeaniemen omistajalle se oli lottovoitto, kun sai rahat siitä”

”Ei ollut hyvä asia avata keskusta tänne. Koko turvapaikkajärjestelmää käytetään vaan hyväksi. Vastaanottokeskuksilla tehään vaa rahaa Suomessa”

Haastatteluissa tuli esiin myös mielipiteitä mahdollisten uusien vastaanottokeskusten avaamisesta. Kaksi vastaajista ilmoitti ottavansa enemmän kantaa ja haluavansa vaikuttaa asioihin enemmän. Yksi vastaajista suhtautuisi positiivisesti uuteen keskukseseen, sillä edellisestäkään ei aiheutunut mitään ongelmia. Kolme vastaajista olisivat asiaa vastaan, ja kolme vastaajista olisivat asian suhteen melko neutraaleja. Asian taloudellinen puoli tuli myös tässä asiassa esille.

”No jos niitä tulee niin sitten tulee, ei mulla olisi kauheesti sanavaltaa asiaan. Olis tietty kivempi, jos olis kauempana mutta suhtautuminen olisi sama, jos viereen tulis tyyliin alkoholiparantola”

”Jos tänne voidaan ottaa asunnottomia niin miksei hoideta ensin Suomalaisia? Jos aletaan maksaa enemmän rahaa niille, niin se suututtaa koska en hyväksy kantaväestönkään etuuspossuilua”

Osa haastateltavista pohti myös vastaanottokeskuksen vaikutusta Vihdin turvallisuuteen. Vastaajista kaksi olivat sitä mieltä, ettei tilanne vaikuttanut juurikaan Vihdin turvallisuuteen. Eräs koki, ettei Vihti ole muutoinkaan kovin turvallinen.

”Onks täällä ikinä turvallista, tää on tällänen redneck kylä”

Kuusi vastaajista koki keskuksen vaikuttavan jossain määrin Vihdin turvallisuuteen tai vihti-läisten turvallisuuden tunteeseen, joko johtuen turvapaikanhakijoista tai paikallisista sekä kulttuurien kohtaamisesta.

”Tilanne vaikutti turvallisuuden tunteeseen mutta ei turvallisuuteen”

”Kyllä tilanne vaikutti Vihdin turvallisuuteen. Vokkilaisista tuli paljon häiriöitä mutta suomalaisten asenteet ja puheet toivat myös häiriöitä ja vaikutti turvallisuuteen”

Heränneet pelot tai huolenaiheet

Jokainen yhdeksästä haastateltavasta kertoi vastaanottokeskuksen avaamisesta heränneen pelkoja tai huolenaiheita. Vastauksissa ei ollut huomattavaa sukupuolijakaumaa. Neljä vastaajaa, kaksi miestä ja kaksi naista, kertoi pelkojen ja huolenaiheiden johtuneen turvapaikanhakijoista. Heistä kolmen suurin pelko oli lasten ja nuorten turvallisuus. Kaksi vastanneista kertoi lisänneensä hankinnoilla turvallisuudentunnetta, toinen osti koiran ja toisen taloon asennettiin verisuren hälytysjärjestelmä. Molemmat heistä olivat naisia.

”Pelotti lähimpiin kannalta, eli lapsen, tyttöjen ja tietysti oman turvallisuuden puolesta koska valtaosa turvapaikanhakijoista oli miehiä. En päästäisi lastani yksin liikkumaan missään”

”On vain ajankysymys koska tapahtuu jotain. Jos olisi tullut vaan perheitä, naisia, lapsia heikossa asemassa olevia niin asia ois toinen. Nuoret miehet on suurin uhka”

”Pelotti tietenkin se, miten poika pärjää koulussa ja koulumatkat yksinään. Niillä on niin eri kulttuuri, ettei välttämättä kunnioita meidän sääntöjä ja lakeja”

Vastaajia huolestutti myös kantaväestön, eli vihtiläisten suhtautuminen turvapaikanhakijoihin. Yhteisiä nimittäjiä asialle, olivat kulttuurierot ja kulttuurien kohtaaminen sekä tiedon puute.

”Enemmän pelottaa mitä kantaväestö tekee, kun silloin kun ne tekee jotain tyhmää ne tekee massiivista tyhmää”

”Tiedän Vihdistä rasisteja, oli pieni pelko, että tilanne eskaloituu. Sillä ei oo mitään merkitystä mistä ihminen on, tyhmyys on aina tyhmyyttä”

Uusina teemoina nousi tiedon puute ja tiedottamisen vajavaisuus. Lähes jokainen haastateltava mainitsi nämä ongelmat. Samassa yhteydessä mainittiin useasti myös se, että pelkoja voisi hälventää, jos olisi enemmän tietoa ja jokin väylä mistä tietoa voisi hakea.

Vihdin kunta sai osakseen kritiikkiä tavastaan toimia tilanteessa. Osa haastateltavista koki kunnan suorastaan valehdelleen ja salanneen asioita. Suomen punaisen ristin järjestämä tiedotustilaisuus sai myös arvostelua osakseen. Tilaisuudesta ei saanut riittävästi tietoa, vaan sen jälkeen kerrottiin heränneen enemmän kysymyksiä.

”Ois tarttenu enemmän tietoa, kun ne tuli tänne niin yllättäen. Ihmisten pitäisi saada tuoda julki niitä epäilyjä ja pelkoja ja pitäisi saada vastauksia”

”Tiedottaminen oli kaikin puolin puutteellista, asioita salattiin. Kunnan valtuutettu kaivamalla kaivoi meille tietoa. Kunta ensin kielsi, että niitä on tulossa ja sitten valehteli määrästä. Kunnan puolelta jäätävän huonoa toimintaa, olikohan heilläkään mitään tietoa asiasta”

Tiedottamista arvosteltiin myös kotouttamisen näkökulmasta. Kahdeksan yhdeksästä haastateltavasta mainitsi kevyenliikenteen säännöt. Seitsemän heistä kertoi, kuinka paljon heitä häiritsi se, että turvapaikanhakijat eivät osanneet liikennesääntöjä ja se vaikutti liikenneturvallisuuteen. Asia mainittiin pelkojen ja tiedottamisen yhteydessä ja se yhdistettiin kotouttamiseen. Asia tuli monesti esille myös puhuttaessa suhtautumisesta turvapaikanhakijoihin. Kesellä tietä kävely vaikutti kantaväestöstä piittaamattomuudelta ja jopa ylimieliseltä asenteelta.

Eräs haastateltavista kertoi laittaneensa asiasta viestiä. Viesti oli laitettu vastaanottokeskuksen Facebook sivuille ja siinä toivottiin vastaanottokeskuksen henkilökunnan ohjeistavan turvapaikanhakijoita koskien kevyenliikenteen sääntöjä mutta viesti poistettiin. Syytä viestin poistamiseen ei haastateltava osannut kertoa, viesti oli hänen mukaansa asiallinen.

”Onni ettei kukaan jääny auton alle, rinnan kävely oli heille se juttu, mutkainen tie ja viis äijää vastassa, eli miten on kotouttaminen toiminut kun ei edes heijastimista kerrota”

”Suhtautuminen muuttu ekan kerran, kun näin niitä. Se porukka ei ainakaa ollu avuntarpeessa kun ”reteesti kävellään keskellä tietä”. Se kuvaa sitä asennetta. Jos sä tarviit apua niin sä et tuu tollasella asenteella tänne”

Toiveista puhuttiin jonkin verran. Ne liittyivät yleisesti tiedottamisen lisäämiseen ja tiedon saannin helpottamiseen.

”Jonkilainen kohtaaminen ois hyvä, muu kuin keskellä tietä”

”Toiveena ois, että kysyttäs enemmän paikallisilta”

”Jotenkin pitäisi pystyy paremmin luomaan yhteisöllisyyttä molemmin puolin, käytäis molempien pelkoja läpi ja sen prosessin pitäis jatkuu. Vois vaikka kertoa heijastimista ja maantiekäyttäytymisestä”

Median mainitsi kuusi henkilöä yhdeksästä. Mieliä perusteltiin osaksi sillä, että ”uutisissa luki niin”.

”Media vaikuttaa paljon, esim. Kirkkonummen tapahtumat. Siellä oli hirveesti häiriöitä ja samalta alueelta tulossa tänne porukkaa. Ilman uutisointia mun mielipide ei ois siltikään ollut positiivinen koska kulttuuri erot”

”Muut ihmiset ei vaikuttanut mun suhtautumiseen vaan lähinnä se mitä mediasta luki ja sosiaalisesta mediasta. Sai sellasen kuvan, että alko ottaa päähän. Olettaen, että ne piti paikkansa, lähetään siitä olettamuksesta”

5.2 Tulokset

Jokainen haastateltava kertoi vastaanottokeskuksen avaamisen Vihtiin herättäneen jotain pelkoja tai huolenaiheita. Pelot ja huolenaiheet liittyivät lasten ja nuorten turvallisuuteen ja kantaväestön suhtautumiseen turvapaikanhakijoihin. Haastateltavat kokivat myös vastaanottokeskuksen vaikuttavan Vihdin turvallisuuteen tai turvallisuuden tunteeseen. Yhteisiä nimitäjiä peloille olivat kulttuurierot, kulttuurien kohtaaminen sekä tiedon puute.

Vastaanottokeskuksen avaaminen vaikutti haastateltavien suhtautumiseen negatiivisesti. Eniten suhtautuminen muuttui naisilla. Vastaanottokeskuksen avaamisen jälkeen, suhtautuminen turvapaikanhakijoita kohtaan muuttui negatiiviseksi viidellä haastateltavista. Negatiivista ilmapiiriä aiheutti myös turvapaikanhakijoiden liikennekäyttäytyminen. Piittaamattomuus tai tietämättömyys liikennesäännöistä vaikutti haastateltavien mielestä jopa ylimieliseltä.

Tiedon puute, tiedottamisen vajavaisuus ja kotouttamisen toimivuus esiintyivät haastatteluissa toistuvasti. Kotouttamista ei pidetty riittävänä ja haastateltavat kokivat, ettei Vihdin kunta tiedottanut asioista riittävästi.

Vihdin kunnan asukkaiden haastatteluista on nähtävissä samanlaisia tuloksia kuin sisäministeriön julkaisussa kansalaismielipide: Turvapaikanhakijat ja turvapaikkapolitiikka (Puustinen ym. 2017, 72-73.) Julkaisun mukaan turvapaikanhakijoiden saapuminen Suomeen koetaan uhkana sisäiselle turvallisuudelle. Uhkana koettiin myös kulttuurierot sekä Suomalaisten käyttäytyminen turvapaikanhakijoita kohtaan.

5.3 Aivorihi

Aivorihiin tarkoituksena oli kehittää ideoita haastatteluissa esiin nousseisiin pelkoihin tai ongelmiin. Aivorihi järjestettiin yksityisasunnossa 8.12.2017, jossa käsiteltiin haastatteluiden aikana esiin nousseita asioita. Tapaamiseen osallistui kuusi henkilöä, joista viittä oli haastateltu opinnäytetyötä varten. Tapaaminen kesti taukoineen noin neljä tuntia.

Ideointi tehtiin käyttämällä järjestäytymätöntä idearihi menetelmää, jossa ideointi on rentoa ja jossa jokainen osallistuja voi esittää ideoita silloin kun niitä tulee mieleen (Jyväskylän yliopisto 2010). Aluksi oli keskustelua turvapaikanhakijoista ja vastaanottokeskuksesta yleisesti. Mitä ongelmia tilanteesta aiheutui ja mistä ne johtuivat. Ryhmä tiivistä haastatteluista esiin

nousseet pelot ja ongelmat kulttuurieroihin, rikollisuuteen sekä kunnan ja valtion toimintaan. Ongelmaksi koettiin myös ääriliikkeiden kasvu, syrjäytyminen sekä erilaisten tautien leviäminen. Tärkeimpänä asiana ryhmä koki syrjäytymisen ehkäisyn. Yhteisen keskustelun jälkeen koottiin ideoita ja ajatuksia yhteen, poistaen samaa tarkoittavat ja täysin kehityskelvottomat pois.

Ryhmä määritteli kulttuurieroista johtuvien pelkojen aiheutuvan tietämättömydestä. Tietämättömyydellä tarkoitetaan sitä, että kanta-asukkaat eivät ole tietoisia turvapaikanhakijoiden tavoista toimia, eivätkä turvapaikanhakijat ole tietoisia Suomen lakipykälästä eivätkä tapakulttuurista. Myös naisten erilainen asema herätti keskustelua ja oli selkeästi ryhmän mielestä iso ongelmia aiheuttava asia.

Kulttuurieroista johtuviin ongelmiin ryhmä hakisi ratkaisua järjestämällä yhteisiä kohtaamisia kantaväestön ja turvapaikanhakijoiden kesken. Tavoitteena tässä olisi järjestää jotain positiivista yhteistä toimintaa, joka mahdollistaisi ihmisten tutustumisen toisiinsa ja toistensa tapoihin. Yhteisöllisyyttä voisi myös vahvistaa siten, että kantaväestö osallistuisi kotouttamiseen enemmän.

Kulttuurin tuntemusta vahvistaisi myös yksittäisten, perheellisten turvapaikanhakijoiden hajasijoittaminen. Perheitä voisi sijoittaa alueille, joissa suomalainen kulttuuri ja tavat ovat läsnä päivittäisessä toiminnassa. Tässä voisi olla apuna niin sanottu kummitoiminta, eli hyödynnetään aikaisemmin saapuneita turvapaikanhakijoita ja heidän keräämäänsä kokemusta Suomen tavoista. Kummitoiminta olisi apuna arjessa ja toimisi myös linkkinä turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välillä.

Suomen tapakulttuuriin ja lakeihin tutustuminen voisi olla kotouttamisohjelmaan sisälletty, kohtuullisen ajan kestävä jakso, jossa on aiheena Suomen lain tuntemus ja Suomen tapakulttuuri. Tähän sisältyisi myös selkeä informointi naisen asemasta Suomessa. Turvapaikanhakijoille, niin naisille kuin miehillekin, pitäisi kertoa, mihin naiset ovat Suomessa oikeutettuja ja mikä on naisen asema suomalaisessa yhteiskunnassa. Tärkeäksi koettiin myös se, että turvapaikanhakijoille kerrotaan selkeästi lasten asemasta Suomessa. Pääasiana tässä oli ajatus, ettei lasta saa kurittaa fyysisesti. Kulttuuriin ja lakeihin tutustuminen voisi alkaa jo myös vastaanottokeskuksissa. Näin paikkakunnan asukkaiden ja turvapaikanhakijoiden välisiä kulttuurista ja tavoista johtuvia väärinkäsityksiä voitaisiin välttää.

Vastaanottokeskuksissa pitäisi opastaa selkeästi turvapaikanhakijoita Suomen liikennekäyttämisestä sekä liikennesäännöistä. Tärkeää on, että turvapaikanhakijat osaisivat liikkua aluksi edes vastaanottokeskuksen lähialueilla turvallisesti. Turvapaikanhakijoita helpottaisi myös pakollinen kielikoulutus jo vastaanottokeskuksissa.

Rikollisuusasiassa syrjäytyminen koettiin suurimmaksi ongelmaksi ja sen ehkäisy tärkeimmäksi asiaksi. Ryhmä oli yksimielinen siitä, että talouskasvu ja tuloerojen pienentäminen laskee rikollisuutta. Koettiin myös, että talous ja tuloerojen pienentäminen ei ole nopean aikataulun ratkaisu. Nopeaan taloudelliseen apuun ja osittain myös syrjäytymisen riskin pienentämiseen, apuna koettiin selkeä tiedottaminen sosiaalisista tuista ja avusta niiden hakemiseen.

Rikollisuutta voisi myös ehkäistä käyttämällä rikkinäisten ikkunoiden teoriaa. Tämä tarkoittaisi sitä, että vastaanottokeskuksen ympäristö ja paikkakunta, jolla se sijaitsee, pidetään siistinä ja epäkohtiin sekä häiriökäyttäytymiseen puututaan heti. Rikollisuutta voisi ehkäistä myös suurentamalla kynnystä tehdä rikos. Ryhmän mielestä tähän auttaisi se, että rikoksista annettaisiin kovempia rangaistuksia ja luomalla Suomen vankiloista pelottavampi mielikuva, ulkoistamalla Suomen vankeinhoito.

Ryhmän miettiessä kunnan ja valtion toimintaa, yleinen mielipide oli se, että Suomen olisi pitänyt noudattaa kansainvälisiä pakolaissopimuksia ja palauttaa ihmisiä sovittuihin paikkoihin. Heidän mielestään turvapaikkapolitiikka ei ole toimiva ja sitä pitäisi uudistaa. Keskustelua herätti myös paljon ”joko tai” -ajattelu. Tällä ”joko tai” -ajattelulla tarkoitettiin sitä, että eriävästä turvapaikkapolitiikka-mielipiteestä henkilö leimataan rasistiksi.

Asia on herättänyt ajatuksia myös laajemmin, sillä sisäministeriön kansalaiskyselyssä 68 % vastanneista olivat sitä mieltä, että keskustelussa turvapaikanhakijoista näkyvät vain ääripäät. ”Noin puolet vastaajista on eri mieltä tai vahvasti eri mieltä siitä, että Suomessa on mahdollisuus vapaasti ilman leimautumisen pelkoa esittää mielipiteitä turvapaikanhakijatilanteeseen liittyen.” (Sisäministeriö 2017, 37.)

Poliittisiin ongelmiin koettiin ratkaisun olevan se, että eduskuntaan sekä Vihdin kunnanvaltuustoon pitäisi saada enemmän päteviä ihmisiä, jotka eivät leimaa toista henkilöä eriävästä mielipiteestä ja uskaltavat olla tarvittaessa erimieltä leimatuksi tulemisen mahdollisuudesta huolimatta. Vihdin asukkaiden pitäisi myös rohkeasti ottaa enemmän kantaa kunnan toimintaan.

Ongelmiin voisi reagoida myös jo heti ongelma-alueilla, tarjoamalla tukea pakolaisille kriisi-alueiden lähellä sekä perustamalla tukikohtia kriisialueille, joissa kriisialueen maan valtiaalla ei olisi valtaa toimia. Näin kriisiavun tielle eivät tulisi maan lait, vaan apua voisi tarjota tilanteen vaatimalla tavalla.

Ääriliikkeiden kasvun ehkäisemiseen, ratkaisuksi mietittiin koulutusta ja työllistämistä. Työllistäminen sekä koulutus ehkäisee syrjäytymistä, joka voi ehkäistä ääriliikkeisiin liittymistä, niin kantaväestön kuin turvapaikanhakijoiden osalta. Tiedon lisääminen islamin uskonnosta kantaväestölle voisi lisätä ymmärrystä ja poistaa pelkoja, tämä voisi myös ehkäistä ääriliikkeiden syntyä tai kasvua.

Ryhmä koki myös, että tiedustelulakia pitäisi päivittää. Mahdollisuudet tehokkaampaan tiedusteluun tarkoittaa mahdollisuutta tehokkaampaan ennakointiin.

Aivoriihessä keskusteltiin myös mahdollisista sairauksista ja niiden leviämisestä. Turvapaikanhakijat olisi laitettava kansainväliseen rokotusohjelmaan heti Suomeen saapuessaan. Heille olisi tehtävä tuberkuloositesti sekä tulotarkastus terveydentilan arvioimiseksi. Turvapaikanhakijoille olisi tarjottava psykologista kriisiapua ja terveysneuvontaa heti saapuessaan. Suomen neuvola- ja äitiysneuvolapalveluista tiedottaminen pitäisi olla kattava.

Suomessa pidempään olleet turvapaikanhakijat voisivat olla mukana antamassa tietoa Suomen terveyspalveluista, jotta voitaisiin lisätä luottamusta suomalaiseen terveydenhuoltoon ja terveydenhuollon ammattilaisiin.

Syrjäytymisen ehkäiseminen oli yksi tärkeimmistä asioista ongelmien ratkaisuksi. Tähän ei kuitenkaan löydetty nopeaa tai uutta ratkaisua. Koulutusta pidettiin yhtenä ratkaisuna ja sen koettiin olevan tärkeä turvapaikanhakijoille, kantaväestölle ja naisille ja lapsille. Työllistyminen oli myös ratkaisuna ilmeinen ja sen koettiin olevan valtion ratkaistavissa.

Hyvä kotouttaminen ja harrastetoiminta auttaisi syrjäytymisen ehkäisemisessä. Sijoittelun ajateltiin myös auttavan niin, että esimerkiksi kolme turvapaikanhakijaperhettä sijoitetaan samalle alueelle. Näin he tutustuisivat Suomen kulttuuriin ja Suomalaisiin perheisiin mutta lähellä olisi kuitenkin perheitä samasta kulttuurista.

5.4 Yhteenveto

Aivoriiheen osallistuneiden mielestä syrjäytymisen ehkäiseminen on yksi tärkeimmistä asioista, jolla ongelmiin voisi puuttua. Asiaan ei kuitenkaan ole yksiselitteistä tai nopeaa ratkaisua. Yhteisöllisyyden parantaminen turvapaikanhakijoiden sekä kantaväestön kesken auttaisi sekä kulttuurien kohtaamiseen, että ehkäisemään syrjäytymistä. Koulutus ja työllistäminen koettiin myös osana ratkaisua. Tulo- ja talouseroja pienentämällä voitaisiin vaikuttaa eriarvoisuuteen ja syrjäytymiseen. Nopeaan taloudelliseen apuun voitaisiin vaikuttaa siten, että turvapaikanhakijoille tiedotetaan selkeästi sosiaalisista tuista.

Ehkäisemällä syrjäytymistä, vaikutettaisiin myös rikosten ja häiriökäyttäytymisten määrään. Rikollisuutta voisi ehkäistä ottamalla käytäntöön rikkinäisten ikkunoiden teorian. Tällä menetelmällä epäkohtiin ja häiriökäyttäytymiseen puututaan heti. Rikosten teon kynnystä pitäisi nostaa korottamalla rikoksista annettuja rangaistuksia.

Niin sanottu kummitoiminta olisi syrjäytymisen ehkäisemisessä apuna. Aikaisemmin Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat voisivat olla uusille hakijoille apuna, sillä heillä voi olla

enemmän tietämystä Suomen tavoista ja tietoa esimerkiksi siitä mistä voisi hakea koulutusta tai apua työllistymiseen ja harrastetoimintoihin. Kummitoiminta auttaisi myös luottamuksen syntymiseen turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välille.

Suomen lakeihin ja kulttuuriin tutustuminen voitaisiin aloittaa jo vastaanottokeskuksissa. Tämä auttaisi estämään kantaväestön ja turvapaikanhakijoiden välisiä väärinkäsityksiä, joita eri tavat mahdollisesti voivat aiheuttaa. Vastaanottokeskuksissa järjestettävät tapahtumat auttaisivat kantaväestöä tutustumaan turvapaikanhakijoihin. Näin kantaväestö pääsisi tutustumaan turvapaikanhakijoiden kulttuureihin. Yhteisillä tapahtumilla voidaan vahvistaa yhteisöllisyyttä kantaväestön ja turvapaikanhakijoiden välillä.

6 Johtopäätökset

Haastatteluissa esiin nousseet pelot liittyivät niin turvapaikanhakijoihin kuin kantaväestöönkin. Haastateltavista jokainen ilmoitti jotain pelkoja heränneen. Vastaukset jakautuivat molemmin puolin puhuttaessa siitä, onko pelkojen aiheuttajana nimenomaan turvapaikanhakijat vai kantaväestö. Kantaväestöstä aiheutuvia pelkoja heräsi kolmelle, turvapaikanhakijoista pelkoja heräsi neljälle haastateltavalle ja kahdella oli pelkoja sekä turvapaikanhakijoista, että kantaväestön takia. Pelkoja herättäviä asioita olivat kulttuurierot, erilaisten kulttuurien kohtaaminen sekä tiedon puute. Toiveista puhuttaessa, esillä oli yhteisöllisyyden kehittäminen paikallisten ja turvapaikanhakijoiden välillä sekä tiedottamisen lisääminen ja tiedon saannin helpottaminen.

Aivoriihi oli onnistunut tapahtuma. Osallistujat puhuivat mielellään ajatuksistaan ja ideoita tuli paljon. Tarkoitus oli kehittää ratkaisuja haastatteluista esiin tulleisiin ongelmiin ja pelkoihin. Nämä asiat tiivistettiin käsitteiksi kulttuurierot, rikollisuus sekä kunnan ja valtion toiminta. Kulttuurierot käsittivät tietämättömyyden, naisen aseman ja tavat. Rikollisuuden ehkäisy viittaa haastatteluissa mainittuihin pelkoihin nuorten ja lasten turvallisuudesta. Kunnan ja valtion toiminnalla tarkoitettiin muun muassa tiedottamista. Ideoinnissa tuli esiin muitakin asioita, joihin ryhmä mietti ratkaisuja. Uusia ongelmia oli muun muassa sairaudet ja taudit, ääriliikkeiden kasvu ja syrjäytyminen. Aivoriiheen osallistuneet olivat yksimielisiä siitä, että syrjäytymisen ehkäisy olisi yksi tärkeimpiä asioita, jolla ongelmiin voitaisiin puuttua.

6.1 Kehittämisehdotukset

Kehittämisehdotuksina opinnäytetyöstä nousi, tiedottamisen parantaminen, yhteisöllisyyden kehittäminen, kotouttamiseen sisälletty Suomen tapakulttuureihin ja lakeihin tutustuminen sekä opastus Suomen liikennesäännöistä. Aivoriihessä esiin tulleet asiat voisivat olla

kokonaisuudessaan kehittämisideoita ja ehdotuksia. Tähän työhön on kuitenkin valittu ne, jotka vaikuttaisivat Vihdin kunnan, Hopeaniemen vastaanottokeskuksen ja Vihdin kantaväestön asioihin.

Vihdin kunnan turvallisuussuunnitelmassa (2011, 8) kerrotaan erityistilanteissa tarvittavan nopeaa ja totuudenmukaista tiedottamista. Tämän avulla voidaan torjua huhuja sekä rauhoittaa asukkaita. Suunnitelmassa kerrotaan myös, että normaaliajan vahinko-, onnettomuus-, poikkeus-, ja erityistilanteessa tiedonsaannin tarve asukkailla kasvaa, vaikka kyse ei olisi kriisistä. Asukkaiden kannalta avoin ja nopea tiedotus ovat avainasemassa. Kuitenkin Vihdin kuntaa arvosteltiin tiedottamisen puutteesta. Useampi haastateltavista mainitsi huonon tiedonsaannin ja tiedottamisen. Tiedon vähäisyyttä verrattiin jopa salailuksi.

Epätietoisuus voi lisätä paikallisen väestön negatiivista suhtautumista asiaan ja osaltaan edistää huhupuheiden määrää. Varsinkin sosiaalisen median aikana, faktoihin perustuva tarpeellinen tiedottaminen on tärkeää. Tiedottamisella voidaan parantaa kunnan ja asukkaiden välistä luottamusta. Kunnan pitäisi tiedottaa Vihdin kunnan asukkaita nopeasti ja totuudenmukaista.

Aivoriiheen osallistuneet kokivat, että Vihdin kunnan valtuustoon pitäisi saada enemmän henkilöitä, jotka eivät pelkää ilmaista eriävää mielipidettään turvapaikakanhakijatilanteesta ja valtuustossa olevat henkilöt eivät myöskään saisi leimata muita eriävän mielipiteen takia. Kunnan asukkaiden pitäisi myös olla aktiivisempia ja osallistua keskusteluun turvapaikanhakijatilanteesta.

Kulttuurieroista johtuviin ongelmiin ratkaisua haettaisiin yhteisillä kohtaamisilla kantaväestön ja turvapaikanhakijoiden kesken. Tavoitteena olisi ihmisten tutustuminen toisiinsa ja toistensa tapoihin. Kantaväestö voisi myös osallistua kotouttamiseen enemmän jo vastaanottokeskuksissa. Paikallinen väestö voisi opastaa turvapaikanhakijoita turvalliseen liikkumiseen vastaanottokeskuksen läheisyydessä sekä Vihdin kunnassa. Jo heijastimen käyttöön opastaminen voisi ehkäistä onnettomuuksia sekä auttaisi paikallisen väestön ja turvapaikanhakijoiden keskeisissä väleissä.

Vastaanottokeskuksessa läpikäytävä opastus Suomen lakeihin ja kulttuuriin voisi ennaltaehkäistä kulttuurieroista johtuvia ristiriitoja. Lain tuntemus on tärkeää jo senkin vuoksi, ettei turvapaikanhakija tietämättään riko sitä. Lakeihin tutustuminen ja tietämys rangaistuksista voisi ehkäistä rikkeitä ja rikollisuutta vastaanottokeskuksen alueella.

Yhteisöllisyyttä kehittämällä voitaisiin hälventää pelkoja ja ennaltaehkäistä kulttuurieroista johtuvia väärinkäsityksiä.

6.2 Oman työn arviointi

Opinnäytetyöprosessi oli haastava ja mielenkiintoinen. Opinnäytetyö ei valmistunut suunnitelun aikataulun mukaan ja tämän takia kävi ilmi aikataulun ja projektisuunnitelman noudattamisen ehdoton tärkeys. Alussa tiedonhaku tuotti myös ongelmia muun muassa siksi että vastaanottokeskuksen päivittäisestä toiminnasta vastaavia henkilöitä ei tavoitettu. Teoriaosuu- den määrää työssä oli vaikea suhteuttaa vaaditun ja tarpeellisuuden välillä. Lähdeviitteitä ei aluksi löytynyt. Tästä syystä, kun tietoa löytyi sitä, oli vaikeaa rajata ja tiivistää.

Haastattelut olivat työn vaikein osuus. Haastateltavan kanssa piti rakentaa tietynlainen luotamus. Vihdin ollessa pieni paikka omia mielipiteitä ei välttämättä haluta tuoda julki leimautumisen pelossa. Haastattelutilanteesta oli tehtävä mahdollisimman rento, jotta haastateltava koki voivansa sanoa mielipiteensä asioista.

Aivoriihi oli työn tekemisen kannalta palkitsevin. Tapahtuma ei välttämättä mennyt kaikkien painettujen ohjeiden mukaisesti mutta ideoita tuli paljon. Osallistujat olivat alusta loppuun innolla mukana eikä kenenkään ideoita väheksytty tai sivuutettu. Tapahtuma opetti myös vetäjän vastuuta esimerkiksi silloin kun keskustelu ajautui sivuun aiheesta.

Jos opinnäytetyöprosessi aloitettaisiin nyt uudestaan moni asia menisi toisin. Aikatauluun ja sen toimivuuteen kiinnitettäisiin paljon enemmän huomiota. Työnohjaajaan pidettäisiin enemmän yhteyttä ja näin myös hyödynnettäisiin neuvoja sekä kommentteja, joita opinnäytetyön ohjauksissa saadaan. Myös haastatteluiden tekemiseen ja niiden analysoimiseen käytettyä aikaa pidennettäisiin. Haastatteluiden teemat olisivat selkeämpiä ja niitä olisi luultavasti myös enemmän. Opinnäytetyön tekemisen aikana kävi myös ilmi oikeinkirjoituksen haastavuus. Myös tämän ongelman tiimoilta olisi voinut hyödyntää oppilaitoksen tarjoamia pajoja, loputtoman korjaamisen sijaan.

Alkuvaikeuksien jälkeen, työhön kuitenkin löytyi paljon aiheellista tietoa. Myös haastattelu prosessi onnistui osittain. Haastateltavat kertoivat mielipiteitään ja osallistuivat mielellään aivoriiheen. Aivoriihi oli työn onnistunein osio. Ilman sitä, työstä olisi jäänyt paljon mielenkiintoisia asioita pois.

Lähteet

Painetut

Gothóni, R. & Siirto, U. 2016. Pakolaisuudesta kotiin. Gaudeamus.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopisto paino.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2014. Tutki ja kirjoita. Porvoo: Bookwell.

Ojasalo, K. Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2010. Kehittämistyön menetelmät. WSOYpro.

Sähköiset

Aittoniemi, M. 2016. Ahdisteluväitteet olivat keksittyjä. Viitattu 17.10.2018.
<https://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/357314-ahdisteluvaitteet-olivat-keksittyja>

Aittoniemi, M. 2016. Syyttäjä tutkii marraskuista alaikäisten tyttöjen ahdistelutapausta. Viitattu 17.10.2018. <https://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/365093-syyttaja-tutkii-marraskuista-ala-ikaisten-tyttojen-ahdistelutapausta>

Aittoniemi, M. 2016. Vihdin turvapartiointia jatketaan kevään tullen. Viitattu 17.10.2018.
<https://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/352794-vihdin-turvapartiointia-jatketaan-kevaan-tullen>

Alanko, M. Piispa, M. Sambou, S. 2017. Rikoksensorjuntakatsaus 2016. Viitattu 6.6.2017. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79174/OMSO_2_2017_Rikoksensorjunta_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Boberg, H. Jukarainen, P. Laitinen, K. Maahanmuutto & turvallisuus- Arvioita nykytilasta ja ennusteita tulevaisuudelle. Viitattu 6.6.2017. http://tietokayttoon.fi/documents/10616/2009122/7_Maahanmuutto+ja+turvallisuus.pdf/f436c89f-beff-4c65-b814-f4c1a44f6e46?version=1.0

Eduskunta 2016. Valtioneuvoston U-kirjelmä U 31/2016 vp. Viitattu 2.3.2018.
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kirjelma/Sivut/U_31+2016.aspx

Euroopan komissio 2017. EU ja muuttoliikekriisi. Viitattu 1.8.2017. <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/fi/>

Hannula, P. 2016. Erikoinen käänne: Vihdin teinityttöjen ahdistelujuttu sittenkin syyteharkinnassa. Viitattu 17.10.2018. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/erikoinen-kaanne-vihdin-teinityttöjen-ahdistelujuttu-sittenkin-syyteharkinnassa/5745628>

Jyväskylän yliopisto. Ideariihä. Viitattu 11.4.2017. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/mit/tietotekniikan-opetuksen-perusteet/Opetusmenetelmista-ja-lahestymistavoista/Opetusmenetelmät/ideariihä>

Jyväskylän yliopisto 2010. Laadullinen tutkimus. Viitattu 11.5.2017.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Kormilainen, M. 2017. Vihdin ahdistelutapauksen oikeuskäsittely siirtyy- ”Vastaajia ei ole tavoitettu”. Viitattu 22.10.2018. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/vihdin-ahdistelutapauksen-oikeuskasittely-siirtyy-vastaajia-ei-ole-tavoitettu/6311804>

Laurea ammattikorkeakoulu 2017. Viitattu 10.12.2017. <https://www.laurea.fi/tapahtumat/Sivut/Asukasfoorumi-Monta-kulttuuria,-yksi-kotikunta.aspx>

Maahanmuuttovirasto 2015. Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat ja Suomen kansalaisuuden saaneet 2015. Viitattu 25.7.2017. http://www.migri.fi/download/64996_tilastograafit_2015_valmis.pdf

Maahanmuuttovirasto 2016. Vastaanottokeskusten asiakaspalautteen yhteenveto 2016. Viitattu 10.6.2017. http://www.migri.fi/download/70345_Vastaanottokeskusten_asiakaspalautteen_yhteenveto_2016.pdf?f9480fed542bd588

Maahanmuuttovirasto 2017. Sanasto. Viitattu 11.5.2017. <http://www.migri.fi/medialle/sanasto>

Maahanmuuttovirasto 2017. Turvapaikan hakeminen. Viitattu 14.5.2017. http://www.migri.fi/turvapaikka-suomesta/turvapaikan_hakeminen

Maahanmuuttovirasto 2017. Vastaanottokeskuslista. Viitattu 24.11.2017. http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/tilastot/vastaanottotilastot

Maahanmuuttovirasto. tilastot 2018. Viitattu 30.4.2018. <http://tilastot.migri.fi/#decisions>

Menetelmäopetuksen tietovaranto 2017. Viitattu 11.5.2017. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/index.html>

Poliisi 2018. Poliisin vuosi 2017: tilastojen valossa suunta pääosin positiivinen- toimintaolosuh-teiden haasteista huolimatta. Viitattu 21.2.2018. https://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/tiedotteet/1/1/poliisin_vuosi_2017_tilastojen_valossa_suunta_paaosin_positiivinen_-_toimintaolosuhteiden_haasteista_huolimatta_67644

Poliisihallitus 2016. Poliisille ilmoitettujen rikosten määrä ennallaan- Raiskaukset ja petokset lisääntyneet. Viitattu 12.7.2017. http://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/tiedotteet/1/1/poliisille_ilmoitettujen_rikosten_maara_ennallaan_-_raiskaukset_ja_petokset_lisaantyneet_53033

Puustinen, A. Raisio, H. Kokki, E. Luhta, J. 2017. Kansalaismielipide: Turvapaikanhakijat ja turvapaikkapolitiikka. Viitattu 20.7.2017. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79477/09_2017_Kansalaismielipide%20Turvapaikanhakijat%20ja%20turvapaikkapolitiikka.pdf?sequence=1

Rikosseuraamuslaitos 2016. Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös ja vuosikertomus vuodelta 2016. Viitattu 12.7.2017. http://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/ri-senasiakirjoja/netra-asiakirjat/oerdIFh2l/Rikosseuraamuslaitoksen_tilinpaaotos_ja_toimintakertomus_2016.pdf

Rikosseuraamuslaitos 2016. Rikosseuraamuslaitoksen tilastollinen vuosikirja. Viitattu 6.9.2017. http://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-tilastollinen-vuosikirja/OEnaT5BkF/RISE_Tilastoja_2016.pdf

Rikosseuraamuslaitos 2017. Etelä- Suomen rikosseuraamusalueen projekti väkivaltaisen eksterismin ja radikalisoitumisen tunnistamiseksi. Viitattu 11.9.2017. http://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-muut/P10Stj1c7/ESRA_VERAD_PROJEKTI_valiraportin_julkinen_versio.pdf

Sisäasianministeriö. 2012. Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79434>

Sisäministeriö 2015. Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottotoiminnan hallinnoiminen. Viitattu 15.7.2017. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78914/Kansainv%c3%a4list%c3%a4%20suojelua%20hakevien.pdf?sequence=1>

Sisäministeriö 2016. EU haluaa kehittää Dublin-järjestelmää kestävämmäksi. Viitattu 4.3.2018. https://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/eu-haluaa-kehittaa-dublin-jarjestelmaa-kestavammaksi

Sisäministeriö 2016. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Viitattu 15.11.2017. http://intermin.fi/documents/1410869/4113506/67644_julkaisu_082016.pdf/1bfa515-e73e-4ca3-8b03-59991a98c0e3

Sisäministeriö 2017. Maahanmuutto. Viitattu 15.7.2017. <http://intermin.fi/maahanmuutto>

Sisäministeriö 2017. Maahanmuuton tilannekatsaus 2017. Viitattu 14.6.2017. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79281/Maahanmuuton%20tilannekatsaus%202017.pdf>

Sisäministeriö 2017. Turvapaikanhakijat ja pakolaiset. Viitattu 13.4.2017. <http://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>

Sisäministeriö 2017. Usein kysytyt kysymykset turvapaikanhakijoista. Viitattu 12.4.2017. <http://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset/ukk>

Sisäministeriö 2017. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta. Viitattu 15.11.2017. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80782/sisaisen-turvallisuuden-strategia-verkko.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Suojelupoliisi 2017. Terrorismin uhka- arvio 14.6.2017. Viitattu 12.7.2017. http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio

Suomen punainen risti 2017. Vuosikertomus 2016. Viitattu 11.6.2017. https://www.punainenristi.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/vuosikertomus_2016_20.6.2017_pieni.pdf

Tilastokeskus. Vihti. Viitattu 12.11.2017. <http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatie-dot/927.html>

Turvallisuuskomitea 2015. Turvallinen suomi. Viitattu 12.4.2017. <https://www.turvallisuuskomitea.fi/index.php/fi/mcdc/45-turvallinen-suomi-tietoja-suomen-kokonaisturvallisuudesta>

Turvallisuuskomitea 2017. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Viitattu 10.2.2018 https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/02/YTS_2017_suomi.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014. Kotouttaminen.fi. Viitattu 10.6.2017. <http://kotouttaminen.fi/vastaanottokeskukset>

Ulkoasianministeriö 2016. Muuttoliike ja pakolaiskriisi Euroopassa. Viitattu 14.5.2017. <http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=49795&culture=fi-FI&contentlan=1>

Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi terrorismintorjunnan strategiaksi 2014- 2017. Viitattu 15.7.2017. <http://intermin.fi/documents/1410869/3723676/Kansallinen+terrorismin+torjunnan+strategia+2014-2017/9b549988-3c30-4ecb-ad7f-1f99053b131b>

Valtonen, V. 2015. Vihdin Hopeaniemeen ei tule edes hätämajoitusta - Kirkkoherra ottaisi turvapaikanhakijoita Vihtiin. Viitattu 2.8.2017. <http://www.lansi-uusimaa.fi/artikkeli/315038-vihdin-hopeaniemeen-ei-tule-edes-hatamajoitusta-kirkkoherra-ottaisi>

Vihdin kunnan strategia 2014-2017. Viitattu 2.8.2017. http://www.vihti.fi/wp-content/uploads/Vihdin-kunnan-strategia-2014_2017.pdf

Vihdin uutiset 2015. Hopeaniemeen sittenkin vastaanottokeskus, turvapaikanhakijat tulevat maanantaina. Viitattu 2.8.2017. <http://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/321864-hopeaniemeen-sittenkin-vastaanottokeskus-turvapaikanhakijat-tulevat-maanantaina>

Vihdin uutiset 2016. Hopeaniemen vastaanottokeskus tyhjenee syksyksi. Viitattu 2.8.2017. <http://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/378913-hopeaniemen-vastaanottokeskus-tyhjenee-syksyksi>

Vihdin uutiset 2016. Turvapaikanhakijoita syytetään seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Viitattu 2.8.2017. <http://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/383723-turvapaikanhakijoita-syytetaan-seksuaalisesta-hyvakskaytosta>

Vihdin uutiset 2016. Poliisi sai huomautuksen ahdistelulausunnosta. Viitattu 22.10.2018. <https://www.vihdinuutiset.fi/artikkeli/388941-poliisi-sai-huomautuksen-ahdistelulausunnosta>

Julkaisemattomat

Vihdin kunnan turvallisuussuunnitelma 2011.

Kuviot

Kuvio 1: Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot (Turvallisuuskomitea 2017).....	11
Kuvio 2: Turvapaikanhakijat ja päätökset 2012-2015 (Maahanmuuttovirasto 2015)	22
Kuvio 3: Turvapaikkahakemukset 2016-2017 (Maahanmuuttovirasto 2018)	22
Kuvio 4: Kansainvälisen suojelun päätösjakauma 2016-2017 (Maahanmuuttovirasto 2018)	23

Liitteet

Liite 1: Turvapaikanhakija asianomistajana rikoksissa 2017. (poliisi 2018.)	45
Liite 2: Turvapaikanhakija rikoksesta epäiltynä 2017. (Poliisi 2018.)	47

Liite 1: Turvapaikanhakija asianomistajana rikoksissa 2017. (poliisi 2018.)

16.1.2018

Turvapaikanhakija asianomistajana rikoksissa 1.1.–31.12.2017

ROOLI/NIMIKE	Yhteensä
ASIANOMISTAJA (kaikki yht.)	1866
PAHOINPITELY	629
LAITON UHKAUS	239
VARKAUS	216
NÄPISTYS	157
LIEVÄ PAHOINPITELY	124
LIIKENNETURVALLISUUDEN VAARANTAMINEN	45
PETOS	39
KUNNIANLOUKKAUS	37
VAHINGONTEKO	23
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	21
KAVALLUS	18
MAKSUVÄLINEPETOS	18
KOTIRAUHAN RIKKOMINEN	16
RYÖSTÖ	16
LIEVÄ KAVALLUS	14
LIEVÄ PETOS	14
VAINOAMINEN	13
PAHOINPITELYN YRITYS	12
IDENTITEETTIVARKAUS	11
IHMISKAUPPA	11
KISKONNANTAPAINEN TYÖSYRJINTÄ	11
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	11
KIRISTYS	10
LÄHESTYMISKIELLON RIKKOMINEN	10
RAISKAUS	10
YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN	10
LIKENNERIKKOMUS	9
LAPSEN SEKSUAALINEN HYVÄKSIKÄYTTÖ	7
TAPON YRITYS	7
LIEVÄ MAKSUVÄLINEPETOS	5
SEKSUAALINEN AHDISTELU	5
TÖRKEÄ LIIKENNETURVALLISUUDEN VAARANTAMINEN	5
TÖRKEÄ VARKAUS	5
VAMMANTUOTTAMUS	5
LIEVÄ VAHINGONTEKO	4
VÄÄRÄ ILMIANTO	4
LAITTOAMAN MAAHANTULON JÄRJESTÄMINEN	3
LAPSIKAAPPAUS	3
LUVATON KÄYTTÖ	3
REKISTERIMERKINTÄRIKOS	3
SEKSUAALINEN HYVÄKSIKÄYTTÖ	3

TUHOTYÖN YRITYS	3
TÖRKEÄ IHMISKAUPPA	3
TÖRKEÄ KOTIRAUHAN RIKKOMINEN	3
TÖRKEÄN VARKAUDEN YRITYS	3
HALLINNAN LOUKKAUS	2
LIEVÄ LUVATON KÄYTTÖ	2
LIIKENNEPAKO TIELIIKENTEESSÄ	2
MOOTTORIKULKUNEUVON KÄYTTÖVARKAUS	2
MURHAN YRITYS	2
SALAKUUNTELU	2
VAPAUDENRIISTO	2
VARKAUDEN YRITYS	2
VIESTINTÄRAUHAN RIKKOMINEN	2
VIESTINTÄSALAISUUDEN LOUKKAUS	2
ELÄIMEN VARTIOIMATTA JÄTTÄMINEN	1
HAITANTEKO VIRKAMIEHELLE	1
JÄRJESTYSRIKKOMUS	1
KISKONTA	1
KULKUNEUVON KULJETTAMINEN OIKEUDETTA	1
LIEVÄ VÄÄRENNYS	1
MOOTTORIKULKUNEUVON KÄYTTÖVARKAUDEN YRITYS	1
NÄPISTYKSEN YRITYS	1
PAKOTTAMINEN SEKSUAALISEEN TEKOOON	1
RAISKAUKSEN YRITYS	1
RATTIJUOPUMUS	1
RYÖSTÖN YRITYS	1
SALAKATSELU	1
SYRJINTÄ	1
TERRORISTISESSA TARKOITUKSESSA TEHDYN MURHAN YRITYS	1
TERVEYDEN VAARANTAMINEN	1
TIETOMURTO	1
TOISEN VAHINGOITTAMISEEN SOVELTUVAN ESINEEN TAI AINEEN HALLUSSAPITO	1
TÖRKEÄ RAISKAUS	1
TÖRKEÄ RATTIJUOPUMUS	1
TÖRKEÄ VAHINGONTEKO	1
TÖRKEÄ VAMMANTUOTTAMUS	1
TÖRKEÄ YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN	1
VAMMANTUOTTAMINEN	1
VIRANOMAISEN MYÖNTÄMÄN ASIAKIRJAN KATOAMINEN	1
VIRKAVALLAN ANASTUS	1
VÄÄRENNYS	1
VÄÄRÄN HENKILÖTIEDON ANTAMINEN	1

Liite 2: Turvapaikanhakija rikoksesta epäiltynä 2017. (Poliisi 2018.)

Turvapaikanhakija rikoksesta epäiltynä 1.1.–31.12.2017

ROOLI/NIMIKE	Yhteensä
RIKOKSESTA EPÄILTY (kaikki yht.)	2690
PAHOINPITELY	517
NÄPISTYS	508
VARKAUS	179
LAITON UHKAUS	132
LIEVÄ PAHOINPITELY	119
KULKUNEUVON KULJETTAMINEN OIKEUDETTA	94
JÄRJESTYSTÄ YLLÄPITÄVÄN HENKILÖN VASTUSTAMINEN	72
LIIKENNERIKKOMUS	71
LIIKENNETURVALLISUUDEN VAARANTAMINEN	71
HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	66
VAHINGONTEKO	57
VÄÄRENNYS	55
ULKOMAALAISSRIKKOMUS	52
VARKAUDEN YRITYS	35
RAISKAUS	31
SEKSUAALINEN AHDISTELU	30
LAPSEN SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ	26
VÄÄRENNYSAINEISTON HALLUSSAPITO	26
LIEVÄ VAHINGONTEKO	25
JÄRJESTYSRIKKOMUS	24
LIEVÄ PETOS	23
KUNNIANLOUKKAUS	21
HAITANTEKO VIRKAMIEHELLE	20
HUUMAUSAINERIKOS	20
VÄÄRÄN HENKILÖTIEDON ANTAMINEN	20
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	19
VIRKAMIEHEN VASTUSTAMINEN	18
NÄPISTYKSEN YRITYS	16
LÄHESTYMISKIELLON RIKKOMINEN	13
NISKOITTELU POLIISIA VASTAAN	12
PETOS	12
TOISEN VAHINGOITTAMISEEN SOVELTUVAN ESINEEN TAI AINEEN HALLUSSAPITO	12
AJONEUVORIKKOMUS	10
LIEVÄ SALAKULJETUS	10
PAHOINPITELYN YRITYS	10
VAINOAMINEN	10
LIEVÄ VEROPETOS	9
TÖRKEÄ LAPSEN SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ	9
ALKOHOLIRIKKOMUS	8
TÖRKEÄ RATTIJOUPUMUS	8
VAPAUDENRIIISTO	8
LAITTOAMAN MAAHANTULON JÄRJESTÄMINEN	7

RYÖSTÖ	7
TAPON YRITYS	7
TÖRKEÄ RAISKAUS	7
VIRKAMIEHEN VÄKIVALTAINEN VASTUSTAMINEN	7
KOTIRAUHAN RIKKOMINEN	6
PAKOTTAMINEN SEKSUAALISEEN TEKOO	6
RAISKAUKSEN YRITYS	6
RATTIJUOPUMUS	6
TÖRKEÄ LIIKENNETURVALLISUUDEN VAARANTAMINEN	6
REKISTERIMERKINTÄRIKOS	5
SEKSUAALIPALVELUJEN OSTAMISEN YRITYS NUORELTA	5
SUKUPUOLISIVEELLISYYDEN JULKINEN LOUKKAAMINEN	5
KIRISTYS	4
TÖRKEÄN PAHOINPITELYN YRITYS	4
VAROMATON KÄSITTELY	4
AJONEUVOVERORIKKOMUS	3
IDENTITEETTIVARKAUS	3
KAVALLUS	3
LAPSEN SEKSUAALISEN HYVÄSIKÄYTÖN YRITYS	3
LIEVÄ KAVALLUS	3
LIEVÄ VÄÄRENNYS	3
LUVATON KÄYTTÖ	3
PERÄTÖN LAUSUMA VIRANOMAISMENETTELYSSÄ	3
PETOKSEN YRITYS	3
RYÖSTÖN YRITYS	3
TÖRKEÄ VARKAUS	3
VIESTINTÄRAUHAN RIKKOMINEN	3
YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN	3
AJOKORTTIRIKKOMUS	2
ALKOHOLIRIKOS	2
AMPUMA-ASERIKOS	2
HUUMAUSAINEEEN KÄYTTÄJÄN HOITONOHJAUS	2
KALASTUSRIKKOMUS	2
LAPSEN OMAVALTAINEN HUOSTAANOTTO	2
LAPSIKAAPPAUS	2
LIEVÄ ALKOHOLIRIKOS	2
LIEVÄ AMPUMA-ASERIKOS	2
MURTOVÄLINEEN HALLUSSAPITO	2
PERÄTÖN VAARAILMOITUS	2
POLIISILAKIPERUSTEISET KIINNIOTOT	2
RAISKAUS (3 MOM)	2
REKISTERIMERKINTÄRIKOKSEN YRITYS	2
SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ	2
SEKSUAALISEN HYVÄSIKÄYTÖN YRITYS	2
TUPAKAN MYNTIRIKOS	2
TÖRKEÄ KOTIRAUHAN RIKKOMINEN	2

TÖRKEÄ PETOS	2
TÖRKEÄ RYÖSTÖ	2
VEROPETOS	2
YLEISVAARAN TUOTTAMUS	2
ELÄINSUOJELURIKOS	1
HALLINNAN LOUKKAUS	1
JULKISRAUHAN RIKKOMINEN	1
KÄTKEMISRIKKOMUS	1
LIEVÄ MAKSUVÄLINEPETOS	1
LIIKENTEEHÄIRINTÄ	1
LUVATTOMAN KÄYTÖN YRITYS	1
LÄÄKERIKKOMUS	1
MURHAN YRITYS	1
NISKOITTELU POLIISIA VASTAAN	1
OIKEUDENKÄYTÖSSÄ KUULTAVAN UHKAAMINEN	1
RAISKAUKSEN YRITYS (3 MOM)	1
SALAKATSELU	1
SALAKULJETUS	1
SALAKUUNTELU	1
SEKSUAALISEEN TEKOOH PAKOTTAMISEN YRITYS	1
SIVUTUOTELAKIRKKOMUS	1
SOTARIKOS	1
SUKUPUOLISIVEELLISYYTTÄ LOUKKAAVAN LASTA ESITTÄVÄN KUVAN HALLUSSAPITO	1
TERRORISTISESSA TARKOITUKSESSA TEHTÄVÄN RIKOKSEN VALMISTELU	1
TERVEYDEN VAARANTAMINEN	1
TUHOTYÖN YRITYS	1
TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	1
TÖRKEÄ IHMISKAUPPA	1
TÖRKEÄ LAITON RASKAUDEN KESKEYTTÄMINEN	1
TÖRKEÄ RAHANPESU	1
TÖRKEÄ SOTARIKOS	1
TÖRKEÄ TUHOTYÖ	1
TÖRKEÄ VAPAUDENRIISTO	1
TÖRKEÄN HENKEEN TAI TERVEYTEEN KOHDISTUVAN RIKOKSEN VALMISTELU	1
TÖRKEÄN TUHOTYÖN YRITYS	1
VAARALLISEN ESINEEN HALLUSSAPITO	1
VAMMANTUOTTAMUS	1
VIESTINTÄSALAISUUDEN LOUKKAUS	1
VÄHÄINEN TOISEN VAHINGOITTAMISEEN SOVELTUVAN ESINEEN TAI AINEEN HALLUSSAPITO	1
VÄÄRÄN TODISTUKSEN ANTAMINEN VIRANOMAISELLE	1
YMPÄRISTÖN TURMELEMINEN	1